

Előfizetési feltételek:

Szétküldéssel
 helyben vagy vidékre postán:
 Egy hóra 40 kr.
 Negyedévre 1 frt — kr.
 Félévre 2 frt — kr.
 Egész évre 4 frt — kr.

Kiadó-hivatal:

Kossuth Lajos-utca, (Biharmegyei
 Takarékpénztári épület), hova a hirdeté-
 sek és az előfizetés-díjak küldendők.
 Egyes szám ára 2 kr.

HÉTFŐI

ÉRTESÍTŐ

TÁRSADALMI HETILAP.

Hirdetések díja:

6 hasábos petitsorért egyszer . . . 6 kr.
 Háromszor és többször 4 kr.
 Nyilttér 4 hasábos petitsorért . . . 20 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetés és
 nyilttérért 30 kr.
 Reklamok soronként 1 frt.

Szerkesztési iroda:

Kossuth Lajos-utca (Biharmegyei
 takarékpénztári épület).
 Kéziratok vissza nem küldetnek.

Táviratok.

Egy álhercegnő regénye.

Budapest, január 12. (A „H. É.” ered. táv.)
 A berlini országos törvényszék körzeti Duberstein Anna, volt műlovárnót, énekesnőt és színésznőt, a ki mindenféle excentrikus neveket szeretett használni, mint Taciano Katarina, de Pigano bárónő, Ghika hercegnő, d'Este Katarina osztrák főhercegnő s ez álnevek révén, azt állítván, hogy hercegi rokonai kitaláltatták, de legközelebb rehabilitálva lesz, a könnyen hívő gazdag fiatal embereket hálójába kerítette s kifosztotta Duberstein Anna 1857. június 19-én született Stettinben, kicsiny, karcu, filigrán termetű, haja barna, mefyet hátul rövide nyírtan visel. (Titusz fej.) Ez a rendkívül csinos nő, egyszerre két-három fiatal emberrel kötött egyszerre szerelmi viszonyt s ezek előtt d'Este Katarina osztrák főhercegnőnek mutatta be magát. Áldozatai előtt azt állította, hogy nemsokára nagykoru lesz s megkapja egy millió forint járandóságát. minnyet ez idő szerint a szász és a román király kezelnek. Ilyen és még képtelenebb mesékkel áltatta udvarlóját, a kik között valóságos versengés keletkezett a szép nő kezéért.

A dolgaira jutott, hogy egyik udvarló elis jegyezte magát a szép csalónővel, ki részint egyedül, részint udvarlójával vagy annak szüleiével lefényképezte magát s a képeket főhercegnői aláírásával látta el. Ezt a barátságot az udvarlók nagyon drágán fizették meg. A nő igen fényes háztartást vitt, miért is iszonyu összegeket költött. Az egyik fiatal ember atyja a főhercegnő helyett 150,000 máuka adósságot fizetett ki. Miket ily módon a „főhercegnő” hitelezőit kielégítették, azok bünyefenyítő feljelentést nem tettek ellene. A berlini rendőrség bünyügyi osztálya azonban utána járt a dolognak s ekkor kiderült, hogy Duberstein Anna veszedelmes szélhámos-nő. Duberstein Anna nevezet vette a dolognak és megszökött, valószínűleg Amerikába. Nincs kizárva azonban, hogy még valahol Európában tartózkodik.

Ujra sertésvész.

Zimoly, jan. 12. (A „H. É.” ered. táv.)
 Nikolics háztulajdonos istállójában a disznók között a vész kitört. Az esetről értesített hatóság elrendelte, hogy 8 disznót öljenek le. Az megtörtént. Nikolics a sertéseket Szerbiából hozatta.

Egy író halála.

Budapest, jan. 12 (A „H. É.” ered. táv.) Mély sajnálkozást kelt mindenütt a fővárosi hírlapírók és írók körében. Nagy István hírlapíró és műfordító halála. Nagy István 1830. márcz. 18. született Laczházán. Ifjúkorában résztvevett a szabadságharcban. Számos tudományos munkát és regényt fordított magyarra. Goethe Faustjának első részét teljesen ő fordította először magyarra. Az utóbbi időben a „Nemzeti politikai napi lap”-nál dolgozott, míg aztán nehéz betegsége két hónappal ezelőtt ágyba döntötte. Szombaton még elég jól érezte magát. Vasárnap reggel meghalt.

A szinigazgatónő.

Titel, január 12. (A „H. É.” ered. táv.) Szokatlanul elegáns megjelenésű szép asszony halála után érklődnek most buzgóan a titeli mér-

nőkök. A hölgy remrégiben megjelent a városban és igazgatónőnek mondta magát. Bérleteket és hasonló czimen 40—50 forintos összegeket gyűjtögetett a szépség, az elegancia, meg a színművészet iránt fogékony emberektől. Miután jókora összeget gyűjtött, eltűnt. A rendőrség elrendelte körözését.

Ostoba fogadás.

Budapest, jan. 12. (A „H. É.” ered. táv.)
 Makányi Lajos kocsis vasárnap délután a képszínház utcai lakásán fogadást tett, hogy megiszik egy liter borszeszt egy hörpintésre. Fogadását be is váltotta, de aligtette le a palaczkot a melynek spiritusz tartalmát kiitta, holtan összerogyott.

H I R E K.

* **Halálozás.** Lapunk zártakor vesszük a lesújtó hírt, hogy Gyalóky Lajos törvényszéki elnök neje a reggeli órákban elhunyt.

* **A román ujesztendő.** Ma van ujéve a románoknak. A gör, katolikus és gör. keleti templomokban szent beszédeket és istüi tiszteletket tartanak és a szokások gratulációk, ajándékok keresztezik egymást. Mi is holdog újévet kívánunk román polgártársaink!

A velencei „Népkör” közgyűlése.

A nagyvárad-velencei és váraljai „Népkör” tegnap délelőtt tartotta meg tisztújító közgyűlését számos tag jelenlétében.

A gyűlést dr. Rednik József elnök nyitotta meg, mely után Tóth Ferenc jegyző felolvasta az elnökség évi jelentését, melyből kivonatosan, közöljük a következő adatokat:

A kör tagjainak száma 168. A pénztár állaga! 2322 frt 03 kr. A könyvtár 282 kötet könyvet foglal magában 437 frt bevásárlási értékben. Bálók jövedelméből 1893-ban 171 frt 78 kr., 1894-ben 95 frt 71 kr., 1895. évben 48 frt 15 kr. tiszta jövedelem folyt be a kör pénztárába. Ajándékokból 133 frt. A jelentés tudomásul vétele után elnök a tisztújításra hívta fel a közgyűlést Fekete Sámuelt kérve fel korelnökül.

A választás megejtetvén, a tisztikar következőkép alakított meg:

- Elnök: Marx Ferenc.
- I. Alelnök: Sándor Alajos.
- II. Alelnök: Rácz Jakab.
- Főjegyző: Tóth Ferenc.
- I. Aljegyző: Deutsch Ede.
- II. Aljegyző: Novák Bogdán.
- Könyvtáros: Virányi Győző.
- Pénztárnok: Ember Emánuel.
- Jogtanácsos: Dr. Róz József.

A felügyelő-bizottság tagjaival megválasztottak: Ternyei Antal.
 Róz Simon és
 Moskovits Mór.

Tekintettel azon körülményre, hogy a kör fennállásának 25-ik évébe lép, alkalmoszerűleg a kör alapítása és fejlesztése körül szerzett érdemeik elismerésül Szmetka György diszelnökké, Istvánffy József és Berger Dániel tiszte-

letbeli elnökökké választottak meg nagy lelkesedéssel. A választmány a következőkép alakított meg.

Dr. Rednik József, Magdics Károly, Rosenbaum V. Vilmos, Schopper György, Grünberger Izsó, Zana Ágoston, Reteg István, Dr. Ullmann Béla, Zettel Gyula, Vicsay István, Gábel Jakab, Papp György, Molnár István dr. Moskovics József, Gyurászászky András, Fekete Sámuel, id. Kovács Ferenc, Kovács Kálmán, Jámor József, Kádár Gyula, Jablonszky Emil, Handshucher Géza, Markovics Pál, Feldmann Izidor, ifj. Krupka Károly, dr. Friedländer Sámuel, Earkas Főzsef, Klein Illés, ifj. Osváth József, Horváth Géza. Póttagok: Rass Károly, Serényi Gusztáv, Wallner Ferenc, Wallerstein Salamon, Tikos András, Király Miklós, Tóth Mihály, Horváth Endre, Szalavecz Mór, Arnóczy József, Barátky Gyula, Bánffy Sámuel, Feldmann Mór, Kassay István, Kovács Dániel és Kóki András.

Kovács Kálmán indítványára a közgyűlés Virányi Győzőnek, ki eddig a kör könyvtárnok tisztségét viselte páratlan kitartással, 50 frt tiszteletdíjat szavazott meg a közgyűlés. Nehány jelentéktelenebb indítvány letárgyalása után az igazán népes gyűlés az ujonnan választott tisztikar életésével véget ért.

* **A kereskedelmi- és iparkamara ülései.** Január 13-án d. u. 3 órakor kereskedelmi osztályülés; 14-én d. u. 3 órakor iparosztály-ülése 15-én d. u. 3 órakor teljes ülés lesz. Az ülések a kamara helyiségében fognak megtartatni.

* **Csalás a gyulai kiházasító egyletnél.** A múlt év december 14-én Sall Sebestyén elnöke alatt, Gyulán egy leánykiházasító egylet alakult, mely rövid idő alatt körülbelül 1000 tagot számlált. Az egylet egyik választmányi tagja ifj. Dékay szabómester működését a fiatal egylet megkárosításával kezdte, amennyiben hamis anyakönyvvezetői pecsétet és házassági blanquetteket szerzett be, és ezeket mintha csak másolatok lennének egyes megyei vagy városi irnokok által kitöltötte és maga aláírta. Ezek birtokában, sohnsem létező hölgyeket iratott be az egyesületbe és ezek nevében a hamisított házassági jegyzőkönyveket benyújtotta az elnökhöz, az illeték kifizetése végett. Az elnök gyanútlanul utalta ki az összegeket, és csak a 8-ik esetenél vette észre a hamisítást, csak hogy akkor Dékay ur már eltűnt. Az egylet kára körülbelül 450 frt. A hűtlen „bizalmi” férfit országosan körözik.

* **Elsült pisztoly.** A tegnap esti 9 órakor érkező vonat egy véletlenül meglőtt embert hozott Váradra. Rosu Toma kinsányi (Szombatság) lakos ugyanis a tűz melegével nézegette töltött pisztolyát a mely nemsokára elsült kezében, és a golyó ágyékába fudott. A súlyosan sebesültet a közkörbázba szállították. Állapota nem veszélyes.

* **Megtámadott éjjeli őrk.** Nilgesz János mint köröstarjáni levelezőnk írja tegnapelőtt éjjel jól bevilágolva botorkált hazafelé a kocsmából. A bortól nekibátorodott atyafi — habár alig állott a lábán — erőnek erejével belekötött a szegény ártatlan éjjeli őrkbe. Miko, ujolag látták, hogy sehogy sem akar nekik nyugtot (l) engedni, besegítették valahogy a községházára.

* **Pap, aki házasságtörésre buzdít.** Majdnem hihetetlen eset történt a napokban Nagy

váradon. Egy pap, akinek nevét elhallgatjuk, egy családos polgárembert maga elé idézett és kérdőre vonta, hogy miért hagyta el a szeretőjét. És ha elhagyta, gondoskodjék a tartásáról. Különös ez egy paptól, akinek éppen ellenkező irányban kellene hivatását teljesíteni és a megcsalt hitvest pártfogásába venni. Mint tudjuk, a törvényes feleség a pap ellen feljelentést is tett egyházi hatóságánál.

* **Grébe—Gallovich párbaj.** A városszerte nagy szenzációt keltett Grébe—Gallovich affair szereplői: a felek és szekundánsaik, a párbajorvosok ma reggel 9 órára idéztettek Embert Győző törv. vizsgálóbíró elé. Az ügy legközelebb a kir. ügyészséghez fog áttétetni a végtárgyalást — értesülésünk szerint, márczius közepére tüzik ki.

Házasságok. Weisz Gyula helybeli ékszerész f. hó 19-én tartja egybekelését özv. Reinert Henrikné bájós és művelt leányával Auréliával Debreczenben. — Klein Jakab, a dobrest-vidaréti vasutvállalat pénztárnok-könyvelője, f. hó 15-én köt házasságot Goldstein Ignázt vajdai lakos kedves leányával, Gizellával.

* **Influenza.** A hirtelen beállott kemény téllel egyidejűleg megérkezett az influenza is. Számosan fekszenek e nehéz betegségben Nagyváradon és elég dolgot adnak az orvosoknak, akiknek — fájdalom — utóbbi időben ugyancsak megszaporodott a praxisuk.

* **Az új udvari vonat.** A híres Ringhoffer vasuti kocsigyára Prágában egy új udvari vonatot konstruált, mely specialiter a felsége a királynak használatára van szánva. A külső kiállítás semmi feltűnőt nem mutat, de belső berendezése a legnagyobb kényelmet s a vasuti technika modern vívmányait teljesen kiaknázta. Természetesen az ő Felsége személyes használatára szánt kocsi nevezetesen dohányzó, dolgozó szoba, ebédlő s hálószoba damászt s bársonyból álló szőnyegekkel vannak bevonva, melyek tulnyomólag zöld színűek. A kocsi belsejében alkalmazott szobrászdiszitmények alaprajzait Wehr József szobrász-művész eszközölte; szobrász-munkákat Rzychowsky és Stibral prágai ipariskolai tanárok végezték. A festményeket Semisek festő művész csinálta. Figyelmet érdemel még a konyha is, mely kitűnően és legrafináltabb kulináris szükségletekhez be van rendezve. Az első kocsi elhelyezett dynamovillanyos gép az összes kocsikat tündéri fényre látja el. Az egész vonat hosszúsága 117,3 méter és a kocsi száma kilencz.

* **A Jégről.** A tartós hideg, mely piros rózsákat fest a járókelők arczára, nagyban kedvez a korcsolya-sport kedvelőinek. Siet is mindenki a jégre, ki kedvét találja korcsolyázásban. A jégpályák közül mindakettőnek megvan a maga díszes és nagyszámu, állandó közönsége. A városligeti jégpályán tegnap mulatozó hölgyek közül a következők neveit sikerült feljegyezni: Amigó nővérek, Balogh Róza, Bakó Rózsika, Böszörményi Tilda, Gyöngyössy Erzsike, Dr. Heimanné, Heimann Rella, Jónás Rózsika, Karger nővérek, Klein Margit és Zseni, Klein nővérek, Sicher Gizella, Szlákdy Hermin, Szántay nővérek, Szilágyi Erzsike, Steiner Cornélka, Várady Sománé, Zettner Irén stb. stb.

Mulatságok.

Az ipartestület bálja. A helybeli ipartestület fényes táncestélyt rendezett tegnap a Fekete Sasban az elaggott iparosok menházának javára. Az estély úgy erkölcsi mint anyagi tekintetben a legszebb eredménnyel a hajnali órákban ért véget. A jelenlévők közül a következők neveit sikerült feljegyezniük:

Asszonyok: Bauma Vinczéné, Elő Jánosné, Germán Károlyné, Faur Ferenczné, Csörsz Mihályné, Morvai N.-né, Csillag Izabélné, Klein Mórné, Krasznér Ferenczné, Fenesy Jánosné, Tóth Ferenczné, Salamon Ignáczné, Grünfeld Lajosné, Klein Józsefné, Rákosi Imréné, Dandó Györgyné, Nagy Istvánné, Lakatos Imréné, Tóth Gézáné, Weisz Simonné stb.

Leányok: Boros Piroška, Nagy Juliska, Braun Laura, Tóth Piroška, Klein Margit és Giza, Korn nővérek, Lakatos Giza és Vilma, Reisner Mariska, Rákosi Mariska, Kohn Regina, Stinner Berta, Dankó Irénke, Goldstein Aeronka, Keszler Francziska, Rothbart Berta, Tóth Mariska, Nagy Irén, Fekete Margit, Klein Matild és Etelka, Krausz nővérek, Nagy Juliska, Faur Juliska, Trebits nővérek, Schvarecz Etelka, Kohn Margit, Knecht Berta, Hirsch Margit és Szeréna, Zach Irma, Varga Piroška.

Gyermek-bál. A Neufeld Béla jőnevű táncmester vezetése alatt létrejött gyermek-kolon, ma fejezte be a táncidényt egy igazán szépen sikerült estélyvel. Az apró és nagyobb gavallérok, buzgón igyekeztek eleget tenni kötelességüknek s hogy ezen igyekezet épen nem maradt sikertelen, azt az ifjú hölgyikék ragyogó arczáról olvashattuk le. A négyeseket 36 párocska táncolta. A jövő század jogász-bálgainak ügyes tánczosnői mind ott voltak; még pedig:

Berger Sárika, Fried Margit, Kurländer Margitka, Fischer Róza és Szeréna, Bródi Blanka, Szeréna és Irénke, Járóssy Margit, Hegyessy Anna, Gálbory Anna, Magyar Erzsike, Veintraub Szeréna, Pekánovits Erzsike, Aczél Ferike stb.

A fizetés-emelés.

— Január 12. —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága folyó hó 9-én tartott közgyűlésén lett volna tárgyalandó a tisztviselők és egyéb alkalmazottak fizetés-emelése.

A kérdés nem oldatott meg, csak elodáztatott. Lehet, hogy 10—15 nap múlva egy rendkívüli közgyűlés elé kerül ismét a sokat bolygatott kérdés.

A közvetett adókat csak kivételesen s addig engedélyezte a kormány, míg a fogyasztási adókat a város bírja. S ha a közvetett adók engedélyezése jövőre megtagadtatik, a város oly kötelezettséget vállalna magára a fizetés-emeléssel, a melyet — így mondják némely városatyák — nem lesz képes teljesíteni. Mert így áll a dolog, tudnunk kell, hogy az említett jövedelmek esetleges megszűnése után leszünk-e abban a helyzetben, hogy tisztviselőinknek s egyéb alkalmazottainknak a már egyszer megszavazotti összeget megadhatjuk.

A kérdés körül van egy kis fogalomzavar. Némelyek, de mondjuk: legtöbben a törvényhatósági bizottsági tagok között azon nézetben vannak, hogy a fizetés-emelés 40—50 ezer forint évi kiadással terhelné még Nagyvárad- város házi pénztárát. Ezt a téves nézetet kell eloszlatni a tanácsnak.

Evek óta gyhangulag szavazza meg Nagyvárad város törvényhatósági bizottsági tisztviselőinek s egyéb alkalmazottjainak az ugynevezett „drágasági pótlék”-ot, most is ellenvetés nélkül szavaztatott meg.

Ezen összeg — számszerűleg nem tudom mennyi, de elég tekintélyes — nem vendő figyelembe.

Hasonlóan eltekinthetünk azon összegről is, mely egyes állások létesítése, kezelő vagy más személyzet zűksége saporitása s folytatán fogja terhelni városunk pénztárát. Meri hiszen arra el lehetünk készülvé, hogy amint fejlődik a város, amint nő népessége, szaporodnak a közigazgatási teendők: igen természetesen szaporítani kell tisztviselőink létszámát is, akár meggyerezül a fizetés-emelés, akár nem.

Ha a drágasági pótlékot leütjük s ha az állás-szaporítás költségeit eltekinthetünk: az a fizetés-emelés, melytől némelyek félni látszanak, bizonyos bizonyos összegre zsugorodik össze, mely a legrosszabb esetben 2 százalék pótlék kivételével fedezhető lesz.

Elismerem, hogy Nagyvárad polgárai túl vannak terhelve. Akinek a mi városunkban látható vagyona van, az — ha csak igényeit a lehető legkisebbre nem szállítja le — ma alig képes adókötelezettségeinek eleget tenni.

De bármint legyen, tisztviselőinket, alkalmazottjainkat díjazzuk úgy, amint azt a mai viszonyok, a mai drága állapotok megkövetelik. A méltányosan dotált tisztviselőtől követelhetjük meg igazán, hogy jól közigasson. Jól közigassatni pedig egyik igen lényeges, hogy ne mondjam — legelőbbre helyezhető eszköze a polgárság szellemi s anyagi boldogulásának.

Érzik, tudják ezt a városok s utóbbi időben mindenütt rendezik, emelik a fizetést, hogy a közigazgatáshoz megfelelő képzettségű, kifogastalan jellemű, lelkiismeretes, tisztakezü egyéneket nyerjenek meg.

R. M.

A „HÉTFŐI ÉRTESÍTŐ” TÁRGZÁJA.

Mikor én kisértet üző voltam.

— A „Hétfoi Értesítő” eredeti tárgzája. —

Írta: **Lakos Lajos.**

A napokban valami szegény favágó dolgozott nálam, mivel pár percre beszédbe ereszkedtem. Emberem beszédem fonálát majdhamar »a világ rossz sorsára« terelte s oda konkludált, hogy ennek egyedüli oka: a »kisértetek.«

A kisértetek említése eszembe juttatott egy régi kalandomat, mely ez előtt mintegy tizenkilenc esztendővel velem a Dardanellákban történt.

*

A boszorkányok és kisértetek korszaka, mely egykor hazánkban évszázadokon át az embereket hatalmában tartotta, a mindinkább tért foglaló civilizáció befészkelődése folytán lassan-lassan letűnt.

Mivel azonban a műveltség magasabb fokánál az alsóbb rétegeibe még nem tudott beférkőzni, nem csodálkozhatunk rajta, ha a sötét kornak némi árnyéka még ma is visszamaradt és így még ma is szép számmal vannak olyanok, kik a boszorkányok és kisértetek létezésében vakon hisznek. De nemcsak a nép alsóbb rétegeiben, hanem a műveltebb osztályban is kerülnek emberek, kik a kisértetek létezését, bárha nyíltan tagadják is, titkon mégis hiszik azt.

Ilyenek leginkább, a tétovázó és gyengébb idegzetűek között találhatók, kik túlérzékenységük-nél fogva minden csekélység által befolyásoltatva,

lelki és érzelmi világuk a képzelődések hullám-tengerében folyton révedezve, lelki szemek elé oly nem létező dolgokat is varázsolnak, a melyek kizárólag a fantázia határtalan, és végnélküli nagy birodalmába tartoznak.

Az akaraterős és szilárd idegzetű emberek sincsenek hiányában a fantáziának, hanem ezek már egy nem tétovázó, hanem teremtő és alkotó erővel bíró képzelődés jellegét viselik magukon. Mint p. o. egy festő, író, vagy művész, a melyikbe egy-egy lángész csempészte be magát, mind megannyi nagy képzelő, mert sokszor oly merész fantáziákat juttatnak kifejezésre és tárnak elénk, melyek bennünket bámulatra ragadnak és a melyek a fantázia megalkotójának lángeszét már első tekintetre is elárulják.

Ép ez okból, mivel ők a képzelődés proceszusát ismerik, azok jelentőségét a maguk kellő értékére is tudják redukálni, távolról sem állíthatnók róluk, mintha ők fantáziájuk daczára is a kisértetek eszméjével megbarátkozni tudnának.

Annál nagyobb hajlammal bírnak a kor szellemétől visszamaradt emberek a kisértetek hiedelme iránt. Minél kevésbé élte be magát egy nép közé a műveltség gyermeke — a felvilágosodás — annál kedvezőbb a talaj és annál tágasabb a tér a régi sötét kor elfogadott babonáinak ében tartására.

Ha a babona nálunk, kik a nyugati műveltséggel bírnak, még maig sem szorult ki egészen, könnyen elképzelhetjük, hogy Keleten, hol a civilizáció gyermekéveit most éli — egészen in floribus fenn áll és hogy ott naponta találkozhatunk a babonák számtalan meg számtalan eseteivel.

A többek közül egy ilyen akarok Kis-Azsiából tértünk vissza s a Hotel Helleszt pontusban voltunk megszállva.

Unalomüzésből a régi, priámissi várromok közelében a folyton morgó Marmora tenger partján fekvő egyik kávéházba sétáltunk be s ott kávénkat szűrösölve Xerxest véltük az ő reneteg hadaival a szoroson átvonulni.

Mint európaiak, könnyen érthető okokból nagy népcsődületet idéztünk elő. A város notabilitásai csakhamar együtt voltunk s élénk beszélgetés után ép oly hamar meg is barátkoztunk.

Mi leginkább azon irány iránt érdeklődtünk, melyen Xerxes hadai haladtak. Számtalan kérdést intéztünk hozzájuk, hogy a hagyomány alapján tőlük valamit halljunk, de sajnálatunkra ők még nálunk is kevesebbet tudtak.

Csak egyet említettek, miről mi tudomással nem bírtunk: azt t. i. hogy a priámissi romok közelében fekvő egyik palotában kisértetek laknak, s ezek minden pénteken éjjeli 3 órakor (mi idő számításunk szerint 12 órakor) mindig megjelennek s ott éktelen orgiákat csapnak.

Ezért a szép palota lakatlan és üresen áll s az a tömérdek drága bolthelyiség semmit sem jövedelmez, holott a mellette levő kisebb és szerény kinézésű épületek, kitűnő fekvésüknél fogva örmény származású gazdáknak roppant jövedelmet hajtanak.

Maga a palota tulajdonosa, egy gazdag görög kereskedő beszélte ezeket, ki már már azzal az eszmével foglalkozott, hogy az épületet a földdel fogja egyformává tétetni.

Felesleges lesz talán mondanom, hogy a görögnek emez elkeseredése felett akaratlanul is egye-

„HÉTFŐI ÉRTESSÍTŐ“

legelősebb és legtartalmasabb heti lap; minden hétfőn 5000 példányban jelenik meg.

Előfizetési feltételek:

Szétküldéssel helyben vagy vidékre postán:

Egy óra . . . frt 40 kr. Félévre . . . 2 frt — kr.
Negyedévre . 1 frt — kr. Egész évre . 4 frt — kr.

Három értékes ajándékot sorsol ki a „Hétfői Értesítő“.

I. Arany János összes költeményei diszkötésben.

II. Vas Gereben összes munkái diszkötésben.

III. Feszty Árpád 6 méter hosszú körképe disztartálylyal.

A sorsolásban részt vesznek azok, akik **legalább félévre** január 20-ig **előfizetnek**; a negyedéves előfizetők, ha legalább egy negyedéssel meghosszabbítják az előfizetést.

Előfizetni lehet a kiadóhivatalban, L a s z k y Ármán papírkereskedésében Kossuth-utca 19.20.

Leltározás.

Nagyvárad, január 12.

A rendes kereskedő, vagy az u. n. diligens ac bonus pater familias a kellő időben lezárja könyveit, leltárt, mérleget készít, hogy megtudja: mit hozott az elmúlt év, vagy mit vitt el abból, a mi megvolt. Anyagilag gyarapodtunk, vagy vesztettünk, a számok nem csalnak, ezt mihamar megtudjuk.

Leltározunk mi szellemileg is. agyunk, szívünk, lelkünk tartalmáról önkéntelenül is készítünk leltárt és mérleget, csak hogy e műveletnél nem számok mutatják az eredményt. Innen van, hogy igen gyakran csalódunk, vagy tán inkább, hogy — csaljuk magunkat. Természetünkben van, hogy csak a jót akarjuk — magunknak. Már pedig annak beösmérése, hogy ez vagy az a tetünk helytelen, rossz, megszegyenítő, sőt hogy megbecstelenítő: rossz hatást kelt bennünk, s amint az első lehangolás elmúlik, mindjárt kutatunk enyhítő körülmények után, majd lelkünk mentő okokat s egyszerre csak azon vesszük észre magunkat,

hogy tulajdonképpen mi jók vagyunk, csak a világ a rossz. . . Ilyen lehetett már az első ember is, nem Éva volt gyenge, hanem a kigyó számító. Örökségünk tehát ez nekünk.

Es ebben nincs semmi különös.

Ha csak magunkat áztatjuk, legfeljebb magunk leszünk a megcsalottak, végre is a legszomorubb helyzet az, mikor az ember önmagával nincsen — jó viszonyban. A lelki disharmonia iszonyu állapot. Csak praktikus ezt kikerülni.

A hiba ott kezdődik, mikor a leltárt, mérleget elkészítve látjuk, hogy az eredmény nem kielégítő, hogy nem gyarapodtunk, sőt vesztettünk, nem ritkán, hogy a semmihez nem járult semmi, üres a fej, üres a szív, a lélek hitvány, elvetemült, és nem önmagunk megnyugtatóására, hanem a mások félrevezetésére meg hamisítjuk a leltárt s mérleget, hangosan ütve a nagy dobost, hogy de igen, mi is vagyunk „valaki!“ Mutogatjuk ezt a leltárt s mérleget harsányan kiabálva: „lássátok, bámuljatok: minő duma a tartalom, minő — szolid alapon állunk!“

Ki tudja azt, hogy a mérleg s leltár meg van hamisítva? Ki vizsgálja mélyen? Ki keresi a belsőt, az igazit? A látszat teljesen kielégít mindenkit. Pláne mikor azt a hamisítást oly ügyesen, oly raffiniertan visszük keresztül. Nem is olyan nehéz, mert kitűnő eszközei vannak. A szerint mi ért hamisít valaki. Ilyen eszköz pl. — uram bocsá, el sem hinnék! — maga a vallás is!

A vallással hamisító nem hisz semmit, csak a mi kézzel fogható, lelkében a vallást mesének, szelid lelkű emberek ábrándos, naiv képzelődésének tarta, — de őt fogod látni a misén legelősebb, ott jár a körmenetekben az éneklő kofák között, vagy ő szakgatja legjobban a szakállat s veri a mellét kétségbeesve, míg sunyi szeméi áhitatosan ég felé fordítvák a kétségbeesítő ordítása tulharsog a templom faíain . . . És ez a jó ember mézes-mázos szavaival édekörébe a vallásosság által vont hitorsosait — a leggyalázatosabban csapja be! Egyszerre csalja az Istent s az embert . . .

Egy másik a politikával hamisítja

a külvilágnak szánt mérleget. Tőle fogod legelősebb hallani, hogy ő nem úz személyes politikát. „A haza minden előtt.“ Neki elviek vannak, melyek megvalósulásától függ „imádott hazánk“ boldogsága . . . Ő nem kíván semmit, az ő igénytelen személye háttérbe vonul a „közjóért“. De kit fizetnek meg különféle keczenesziók kieszközléséért, mindenféle közbejárásokért? Nem őt . . . Ki fenyegetődik mindjárt egy és első kérése megtagadása esetén azzal, hogy a — másik párthoz szegődik? A világért sem ő . . . Ha a parlamentbe nem juthat be, „oszlopa“ lesz a helyi közügynek. Őt hallod leggyakrabban a közgyűléseken, neki nem tetszik senki és semmi, szívében a nép, a lakosság, az adót izadó lakosság érdeke fekszik csupán . . . Indirekte azonban elfogad némi csekély előnyt a — köz rovására. De hát ez egész privat dolog. Kinek mi köze hozzá? No per-ze . . . Ha kimerült a szitkozódó orációkban, eloquentiája nemhagyja cserben. Ő csak fecseg, lármázik, handabandázik, mert hát — hallatnia kell magát. Hiubb mint egy vén kisasszony s fecsegőbb mint a piaci kofa. Beszédje üres, előadása nevetéses, de a lap beszél róla.

A lap! Ez csak az igazi nervusa a hamisításnak. Már t. i. a melyik. A szerkesztő fain gyerek . . . Mély tudomány, vagy tapasztalat s kiváló intelligencia . . . Munkatársaival egekig magasztalja magát s viszont az ezeket. Vélne egy erdő rengeti bozontos üstökét. Ők csinálják a közvéleményt. Ők a társadalom őrei. Tiszteld és féld őket, mert a toll nagy hatalom az ő kezükben. Felemelnek, vagy lesujtanak a föld poráig. Születésedtől a halálig üldöznek, fellépésük határozott, bátor, vakmerő. Ha a tyukszemére hágsz, orozláknént ordít a füledbe, de egy tyukszemtapasz megreklamirozásáért zsebre vágja a — baksist. A közönség? Dédelgeti őket, hisz tőlük függ, hogy újságban jelenjék meg nevük, vagy amit pusztán „jó szíve sugallataként“ csupán — titokban tesz . . . Ők alkotják meg a „notabilitást“, a „kiváló“, „jeles“, „nagynevű“, „általánosán ösmert“ ilyen vagy olyan foglalkozásu szakembert. Így aztán szent a béke. Az ilyen journalista elhiszi, hogy a közönségnek van oka őt dédelgetni, a meg-

kacagtunk s a kísértetek létezését határozott tagadásba vettük.

A görög ennek dacára meggyőzhetlen volt s arra hívott fel bennünket: ha nem hiszünk szavainak, hát legyen bátorságunk pénteken (ép a következő napra esett) a palotában látni, ő bármily fogadást ajánl, hogy a kísértetekkel találkozzunk és hogy ezek elől gyáván fogunk meghátrálni.

Ajánlatát — a fogadást illetőleg — nem fogadtuk el; egy fiatal olasz mérnök, ki szintén katonatiszt volt és én hajlandóknak nyilatkoztunk a péntek éjé — jó ciprusi vörös bor és jó szíriai dohány mellett — az elátkozott palotában tölteni.

Csinos, fiatal gyerekek voltunk. Bátorságunk a gazdag görögnek annyira megtetszett és imponált, hogy poharász közben a már előhaladott kés éjjeli órákban a — régi lovagkorra emlékeztetve bennünket — két leánya kezével is ígért boldogítani, ha t. i. a kísérteteket fölön csipjük s azokkal neki beszámolunk.

Az ajánlattól mi sem idegenkedtünk, mert görögünk dúsgazdagságáról mindenki bámulattal beszélt s hogy leányai valóságos angyalok lehetnek, ezt már nemzetisége után következtettük.

Vállalkozásunkat, melyet mindenki tréfának gondolt, a legnagyobb titokban tartottuk.

Pénteken délután görögünk egyik szolgálja egy csomaggal kezében ment a palotába. A szolgát mi tisztos távolból követtük.

A keletiesen, szépen és kényelemmel berendezett palota bejáratánál a szolgál reánk várva, egyik szalonba vezetett.

A csomagot, melyben borok és hideg étkek

s gyertyák voltak, átadta s bennünket a szobák fekvésével ismertetett meg s ezután eltávozott.

Előzetes megbeszélés szerint gazdjára azon kávéházban várt reánk, a hol előző napon találkoztunk.

Vacsoránkat még napvilágnál elköltöttük s gyertyát sem gyújtva, a sötétben koczintgattunk. Bor és jó dohány nélkül valóban nehezen telt volna az idő, így azonban az éjjeli 3 óra gyorsan elérkezett.

Mi, forgópisztolyainkat kezünkben tartva s cigarettáinkat, melyek parazsa árulónk lehetne, eldobva, a kereveten vártuk a kísértetek végzetes megjelenését.

A nagy épületben halotti mély csend uralkodott. Egy negyed órával már több volt háromnál s még mindig „nincs semmi nesz, semmi zaj“ Hogy kíváncsiságunkat ki nem elégíthetjük: szinte boszuszak voltunk.

Agyunkban a gondolatok legtarkább váriációkban váltakoztak; szemünk előtt pedig majd a dúsgazdag görög bájos leányai, majd pedig az ijjesztő kísértetek rút alakjai jelentek meg, avagy talán egyszerre és együttesen is.

Ily váltakozó gondolatok és víziók közepett egyszerre a palota fölépcsője felől nagy dübörgés s közbe-közbe valami méla bús és andalító dal zengése üt meg füleinket.

A léptek közeledtére a dübörgés mind erősebben volt hallható, a méla és andalító dallam ellenben egészen elhalt.

A palota lépcsőzete a különben egész faépületet rezgésbe hozta s már-már annak összeomlását vártuk.

Nem titkolhatom, e váratlan jelenség kissé gondolkodóba ejtett bennünket, de végül is nem hittünk egyebet, minthogy görögünk bátorságunkat akarja próbára tenni.

A dübörgés és recsegést később éktelen túlváltotta fel s eközben a szalon kétszárnyu ajtaja egyszerre hirtelen feltárol s azon négy, hófehér lepelbe burkolt alak rontva be, örült gyorsasággal kezdte a szalont körül futni.

Alig kezdték meg azonban futásukat, mi kemény hangon „kim dir-t?“ (ki vagy?) kiáltánk.

A hófehér lepelbe burkolt kísértetek, mintha csak földhöz lettek volna szegezve, hirtelen megállottak s ajkuk elnémult.

Majd az előbbi kérdést ismételtük meg, mire egyik társuk igazi kísérteties hangon „bizim sejtán-lárm-mal válaszolt (ördögök vagyunk). Ezt követőleg mi mutattuk be magunkat, mint adamlár (emberek), de egyidejűleg a levegőbe egy-egy lövést is tettünk.

Majd hirtelen gyertyát gyújtva, megparancsoltuk nekik, hogy előttünk haladjanak, mert különben le fogjuk őket löni.

Hogy e kísértetek nem valami túl, vagy alvilági szellemek voltak, azzal csakhamar tisztába jöttünk, mert a gyertyák meggyújtása után azonnal könyörgésre fogták a dolgot.

Mi azonban, mivel hatalmunkban voltak, görögünknek be akarván a gazdag zsákmánnyal számolni, életveszélyes fenyegetések között — hófehér kosztümjünkben — egész triumfussal a találkál megjelölt kávéházba eszportáltuk őket.

A kávéházban nem sokan voltak, de azo-

notabilitásozottnak pl meggyőződésévé válik, hogy ő csakugyan „valaki.”

A hirdetés hivatott munkása, a lelkiismeretes journalista, kinek keblét a legnevesebb ámbíció tölti el s kit lelkesedésre csak az bír, ami valóban szép, jó és igaz s ki a társadalomnak egyéni kiválóságánál fogva valóban őrszeme: az ilyennek sisyphusi munkát kell végeznie, míg elősmerik. Hantjuk a port egymás szemébe. Innen van, hogy rosszul látjuk egymást.

A külszín. Ez a fő. A hamisításnak itt a pénz, a vagyon szegődik eszközzé. A pénz, a vagyon — a mi nincs!

A vagyon látszatával hamisító elegánsan öltözködik, mintha egy párisi modell volna; brillant melltűje s gyűrűje csakúgy szórják a szikrát; számozatlan bérkocsiban robog a legélénkebb utcákon; színházban, orpheumban habitué, szivar csak a bocknál kezdődik nála s csupa „heez“-ből drága csokrot küld a kávéházi pinczérnöknek s multság közben francia pezsgőt rendel a cigánynak és fizet . . . fizet . . . négy, csengő — szóval! A végrehajtótól azonban nem fél. Természetesen . . . Az az elegancia, a vagyonnak látszata csapja be a jámbor hívőket. Mit törődik ő a becsapottakkal? Ő vagyonszám, gazdagnak akar látszani, mert hiába, a vagyon kvalifikál. Mocsók Péter, a napszámos csak egy pária ember-alakzat. Mocsók Péter, a milliomos disznó-kereskedő, már hiába no! — másképp hangzik, vagy inkább — zeng. Tekintélyt ad, tiszteletet parancsol, felemel. Hiszen ezért imitál a hamisító!

És ez így van tovább, számtalan variációban. Egyéniségünkről így fabrikáljuk a leltárt s mérleget, mely belvilágunkról, lelki állapotunkról hamis adatokat tár a világ elé. A büntetőtörvény 379 §-ának egyik lényeges kelléke oly praegnansul van e machinationál kifejtve: a ravasz fondorlattal tévedésbe ejtés, tévedésben tartás és csaknem mindig jogtalan vagyoni haszonért sok esetben egyéb illetéktelen előnyért. De a büntető jogi sanctio — sajnos — elmarad. Mert hát „mundus vult decipi, ergo decipiatur”.

Dr. Várnai Ferencz.

kevesek, midőn a hóhérré lepelbe burkolt kísértek — kiket előttünk hajtottunk — megjelentek: ijedtükben majdnem sóbálvánnyá váltak. Legkiváltkép görögünk volt halálra ijedve, ki most már szentül a nemezis megnyilatkozását látta maga előtt és úgy is, mint a többi vendégek is csak akkor ocsudtak fel az ijedtségéből, midőn benünket, mint bátor kísérőket is megpillantottak.

Oly dicsőséget, mint mi ketten, még Nagy Sándor sem látott.

Ezután vallatóra fogtuk a kísérteket, kik nem sok gondolkodás után őszintén be is vallották, hogy a palota szomszédságában levő őrménykereskedők által lettek felbélve azért, hogy a palota bolthelyiségeit, mint kísértek tanyáit tüntessék fel és így azok kiadhatók ne legyenek, illetve hogy egy konkurrenzia távol tartassék.

Másnap fényes ebédre s egyszersmind leány-nézőbe lettünk hiva görögünkhöz. Pompásan ettünk és jól ittunk — de a jutalmul kitűzött kisasszonyokra, mivel a keleti szépség feltételeit nagyon is láthatólag nélkülözték s ezenkívül koruknál fogva is már túlérett gyümölcsök voltak — legnagyobb sajnálatunkra nem reflektálhattunk.

Szellemidézések.

— A „Hétfői Értesítő” eredeti tárczája. —

Írta: **Sarkadi Ignác.**

Beteg vagyok.

Nem tudom, dr. Mephisto okosan megirt szellemi kalandozásai, vagy a hirtelen beállott szibériai

A nagyváradai kath. kör.

Milyen pánikot idézett elő Nagyvárad társadalmában annak idején a hír, hogy egyes polgárok kört alakítanak, melynek tagjai csakis katolikusok lehetnek.

Általános volt a nézet, hogy a célzat nem egyéb, mint a társadalmi béke megzavarására irányított politikai sakkhuzás, azért kell, azért szükséges ez a kör, mert csak így lehet tömöríteni a katolikusokat harcvezetésbe a más felekezetekkel és mindennel szemben, ami nem katolikus.

Mi ezen előítélettel szemben már akkor állást foglaltunk és kijelentettük, hogy üdvözöljük az új kulturintézményt, mely társadalmi szempontból csak előnyökkel bírhat városunknak.

Ezen meggyőződésünk most is változatlan és jónak látjuk némelyek felvilágosítására abból az alkalomból, hogy a kath. kör már jóváhagyott alapszabályok mellett meg is nyílt, elmondani nézetünket a sok oldalról még mindig felhangzó előítéletekkel szemben.

Nem hiszszük, hogy okos ember helyteleníteni tudná azt, hogy a vallásos és hazafias érzés ápolására és fejlesztésére társulatok alakulnak; sőt minden hazafiasan gondolkodó polgárnak oda kellene törekedni, hogy ilyenek minél nagyobb számban létesüljenek.

Ezek nem bomlasztanak társadalmi egyetértést, mert minden vallásnak sarkalatos elve levén a felebaráti szeretet, az igazán vallásos emberek a társadalmi békének és egyetértésnek mindenkor legbuzgóbb apostolai voltak és lesznek.

Az által, hogy én a vallásomat szeretem és szent meggyőződésem szerint igyekszem annak érdekeit minden vonalon megvédelmezni, annak az állami és társadalmi törvények és lelkiismeretesség korlátain belül prozelitákat szerezni, nem követek el bűnt a társadalmi egyetértés ellen. A hazafias, vallásos érzés mindig biztos alapja volt a nemzeti aspirációknak, és azt joggal tehetjük fel a mi katolikus polgártársainkról, hogy jó hazafiak, hogy olyan körnek nem maradnának tagjai, amely a társadalmi összeolvadás, vagy szétbomlasztás s kárumunkájára akar vállalkozni.

Különbösen elég az ellenkező irány bizonyítására, a kör főmagasága ehöke dr. Schlauch Lőrincz bíboros neve, kinek ajkáról a társadalmi béke, a szeretet érdekében már annyi sok fenséges ige szállott el a nagyváradai székesegyház íve alatt és ott, ahol társadalmi ünnepek alkalmából a főpásztorunk is nyilatkozni kellett.

A kör alelnökei is oly férfiak, akiknek muljtában keresve sem találhat senki olyan momentumokat, amelyek társadalmi békének megzavarását jelentenék.

Miért tehát a nagy, ideges lármá és zajongás?

A kérdésre megadjuk a feleletet pár szóban: azért, mert ezen körnek csakis katolikusok lehetnek tagjai, nem úgy mint ama szintén vallásos jellegű, egyéb hazai intézményeknél tapasztalhatjuk, ahol a valás nem zár ki senkit és nem fogad be mindenkit.

Ha tisztán a kör céljait tekintjük, ebben sem látunk megrovásra méltó dolgot, sőt igazolt a más vallásnaknak kizárása, mert megtörténhetné különben az egyleti életben az, hogy a katolikus érdekek ellen beiratkozott nem katolikus többség a kört épen az ellenkező irányba sorítja, mint a merre alakulásakor elindult.

hideg ártott-e idegrendszeremnek, de tény, hogy ágyba estem és nagyon beteg vagyok.

A puha, pihés meleg takaró alatt leleskedik rám a kínzó hideg láz, mely mint a villám sebeseen fut át minden porcikámon a lábujjhegytől az agyvelőig, hogy a végponton megütkezött áram majd szétrobbantja a fejemet.

Összehuzódok, mint a mesebeli kunyhóban magára hagyott kis gyermek, mert a mint megmozdulok, a láz végigkorcsolyázik testemen és úgy érzem, mintha annak a hideg és éles korcsolyának a nyomán forró piros vérem ömlene ki a fehér ágyneműre.

Fázom, fogaim vacognak egy darabig és egyszerre rohamosan beáll a reakció.

Mintha perzselő, tüzes sugarakban fűroszteniének, tűzrózsák gyulnak ki arczomon; a vér, a mely pár percczel előbb még el-el maradt, vagy csak lomhán látogatott el egyik-másik véredénybe, mint egy fékevesztett paripa, vagy gépészt vesztett gőzmozdony, örült sebességgel teszi meg körutját szivemen keresztül, mely egyszer-egyszer majd szét pattan a szokatlan rohamtól.

Forró láz . . . Fölcsigázott idegek, kitűnő medium; Dr. Mephistó ur figyeljen; most nem feltevésekből, hanem tényekből fog meggyőződni, hogy lehet szellemeket idézni . . .

Aki tehát tiszteli a más meggyőződését, az semmi gancsolni való sem lát abban, hogy Nagyváradon is megteremtették a kath. kört és legkevésbé lát abban merényletet a társadalmi béke ellen, ha a vallásosság ilyen megnyilatkozása egy kör vagy társulat alakításában jelentkezik. Szeressük felebarátainkat igazán és akkor nem lesz közöttünk háborúság sohasem, és nem kell félni, hogy az igazi vallásosság alapjára helyezkedett egyetemek gyűlölséget találnak hirdetni.

Izrael fia.

A bortörvény.

Nagyvárad, január 13.

Törvényünk van nekünk annyi, hogy talán sok is. De az már nincsen, aki végrehajtsa. Pedig végrehajtás nélkül a törvény mi egyéb, mint írott malszt, amely nem használ semmit.

A mesterséges borok készítése és forgalomba hozatala ellen is csináltak elég szigorú törvényt honatyáink, de azért ott sem isznak az emberek több egészségreontóbb kutyvaléket, a hol meg van engedve a műbor-gyártás — mint nálunk Magyarországon.

A vegytan mai előhaladottsága lehetővé teszi, hogy manapság már természetes valamit alig kap az ember drága pénzen.

Hamisítják a kávé, a fűszereket, az ételt, italt. Hogy a hamisítványok következtében egészségügyünk fejlesztése csaknem lehetetlen: azon nincs mit csodálkozni.

A gyomorbetegségek száma legjő. Nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a gyomorbetegségek óriási kontingense onnan ered, mert ételünk, italaink nagy részben a vegyészeti produktumai, azaz hamisítottak.

Némi meglepéssel vesszük tudomásul s hozzájuk nyilvánosságra, hogy a bortörvény szigorú végrehajtása tekintetében közelebb a belügyminiszter fontos körrendeletet intézett hatóságainkhoz.

A mesterséges borok készítésének s forgalomba hozatalának tilalmáról szóló 1893 évi XXIII t. cz. 1894 évi január hó 4-én lépett életbe. A lefolyt két év alatt már is érezhető volt a törvény jótékony hatása, amennyiben a borhamisításokkal üzőt visszaéléseket nagyban csökkentette, kétségtelen azonban, hogy az országban még mindig nagy mennyiségű olyan kutyvalék italokat készítenek s árusítanak el, amelyeket a törvény tilt.

Mint hogy pedig az eddigi tapasztalatokból az tűnt ki, hogy a törvény végrehajtására hivatott közigazgatási közegek leginkább csak feljelentések folytán léptek föl a hamis borgegyártók ellen, most a belügyminiszter utasította a közigazgatási hatóságokat, miszerint jövőre a feljelentések bevására nélkül, saját kezdeményezésükből, vagyis hivatalból iparkodjanak maguknak a törvénybe ütköző kihágásokról s az alapos gyanúra okot szolgáltatató körülményekről tudomást szerezni s azok alapján a netaláni kihágást megtorolni.

Nemcsak a megtámadott gyomrok, de bortermelőink érdekében is örömmel vesszük a bel-

Sötét szobában forró láztól gyötörve nézem a kandalló vakító fényű tűzét. Homlokom lassan, lágyan simogatva, delejes álom ül összetört szememre.

— Ah, ezek nem érnek semmit! Mi az élet 16—17 éves korig? Öntudatlan boldogság, vagy keserű nyomor, a melyet a gyermekkor örök fényű derűje szokott bearanyozni.

Vonuljatok félre ti gyermek-évek, nem idézek belőletek semmit. Kezdem a serdülő korban.

— Itt vagy, jer közelebb, hullámos szőke hajadat bontsd ki előttem. Oh, milyen menyei sátor, melynek tetején a te angyali arcod az én boldogító napom ragyog! Nap, a mely nem éget, csak melegít; nap, mely nem vakít, hanem vonz. Itt vagy, ölelj meg, régóta mohó vágygyal szomjazott édes csókok addzálogul, hogy szeretsz . . .

Szakra pattan a kályha tűzéből: a tündér eltűnt, helyette itt áll előttem a csalfa szerető. Most sir, jajgat; ilyenek a bűnbánó Magdolnák.

Sötét szobában a kandalló tüze egyre halványul. . . Micsoda zaj, lármá, az ajtók egyszerre pattannak fel. Segíts fiam, segíts: a „jó barátaim” érkeznek. Nézd csak, hogy haragusznak, hogy zajognak, mert ide mertem őket idézni.

Látod egyik cifraabb a másiknál; milyen urak, pedig nem mind kezdte ott, a hol most tart. És apádnak nagyon sok adós közülök; neki

ügyminiszter intézkedését s most csak azt kell kívánnunk, hogy közigazgatási hatóságainkat megszállja egy kis lelkiismeretesség.

A termelőknél, de meg a közönségnek is érdekében állván a törvény szigorú végrehajtása, jól teszi mindenki, ha a tudomására jutott visszaéléseket az illetékes hatóságnak bejelenti.

Védjük egészségünket, védjük azok érdekeit, akik sok költséggel, sok fáradsággal ültetik, mivelik a szőlőt, hogy egészséges italt termeljenek. Ne engedjük a csalóknak, hogy megmérgezzék egészségünket pénzünkért s még ráadásul ki is nevesenek.

Sz. T.

Óra, ékszer és drágakövek.

ERTLER MÁRKUS

Bémer-tér,

ifj. Kohn Sámuel üzletével szemben.

Uj, legolcsóbb bevásárlási forrás!

Vizvezetési mizériák.

Nagyvárad, január 12.

Milyen büszke önérettel mutattunk rá eddig a vizvezetésekre és bár meglehetősen arányban növekedett adónk, a mit a vízhasználat és a vizvezetékek berendezése után fizetünk, mégis zúgolódás nélkül viseltük a terheket, azon jogos reményben, hogy az áldozatért megfelelő viszonzószolgálatban részesülünk.

Ámde mennyire csalódtunk. Nyáron pár hónap után a vezeték víze annyira meleg, hogy élvezhetetlen, télen mint sajnálattal tapasztaljuk, és konstatáljuk, a vezeték városszerte befagyott és a vízhasználati díjat azért fizetni muszáj, ha vizünk nincs is.

Csupán a mérnöki hivatal által követelt előírás szerint szabad a vezeték kiépíteni, és ezt tartják általánosan a baj okául, mert lehetne a berendezéseket akként eszközölni, hogy a befagyástól megóvassanak; de hát a főmérnök ur mindenben csálhatatlannak tartja magát; azt hiszi, hogy mindig városi házi terveket készíti.

Szakértők állítják, hogy a vizvezetékek nem fagynának be, ha a csapokat állandóan nyitva hagynák, mert a víz nyomása ellentálla a hideg fagyasztó erejének.

Igen, de akkor, két másik mizéria állna elő, először az, hogy utca és udvar valóságos jég-

köszönhetik ezt az uraskodást, és mégis hogy toporzékolnak, mert most az egyszer önzésből ide mertem őket fásasztani.

Jó barátaim, nagyon beteg vagyok, lejárt az adós-levél, váltsátok be...

Szikra pattan a kandalló tűzéből és a jó barátok nevetve, hosszankodva becsapják maguk után az ajtót.

Sötét szobában a kandalló tüze még halványabban önti fényét a csendes éjszakába. Erős csattanás hallatszik, a tükör táblája ketté pattan és én idézem, idézem a saját véremlieket.

Gyertek édes rokonaim, ha már ily hűtlen és háládatlan a felebarát, a jó barát, ti lesztok azok, ti vagytok azok, a kikhez megsebzett szívvel menekülök az élet tövises küzdteréről.

Mi ez? Hát miért félték úgy hozzám közeledni. Nem vagyok ragályos beteg; én még akkor is virrasztottam már rossz sorsban mellettek. Véreim, hát ti sem... hát ti is? Nincs már senkim, nincs.

Szikra pattan a kandalló tűzéből és én a delirium hatása alatt orvosságos üvegemet vágtam jó rokonaim fejéhez.

Sötét szobában kandalló tüze teljesen kialszik. Lázam csökken. Glóriaszerű fényben egy jószágos

mezővé változnék a csatorna-hiány miatt és a vízposcslásért megindítanák az illetők ellen a kihágási eljárást.

A főmérnök ur nagyon helyesen cselekednék, ha egyszer már valami okosat is produkálna a városi polgárság javára és keresne utat-módot arra, hogy a sok költségbe került vízvezetéseket akadálytalanul használhatnók.

Egy háztulajdonos.

A közvetett adónevek hatása.

Nagyvárad, január 11.

Rendesen későn szokott megjönni a jó gondolat!

Ezt tartják a mi szeszgyárosaink és pálinkamérőink is, csak hogy aztán a beköszöntött bajon segíteni nem lehet.

A közvetett adónevek behajtása 1896. évi január 1-én lépett életbe és azóta nagy a sürgősforgás a társadalom ama rétegében, melyet a behozott adónevek behajtása első sorban érint a fizetési kötelezettséggel.

Egykor Szolnok-város képviselő-testülete azt határozta és keresztül is vitte Jász-Nagykun-Szolnok vármegye közgyűlésén, hogy a Tokajból hozott kövekből kiépített kőuton kövezetvényt szed.

A Jász, a Kún, a Szolnok-megyei ember nem szívelte ám ezt. Szekerét, jószágát a városon kívül hagyta, bement gyalog, annyit vásárolt, amennyit elbirt, kivitte a hátán, de kövezetvényt még sem fizetett.

Amikor Miskolcra behozták az accist, a miskolci ember nem ivott otthon, hanem átment Mindszentre; ott kevesebb volt a fogyasztási adó, az Avas aljában meg nem is fizettek, hát oda járt innya.

Nálunk még csak a kimérők panaszkodnak, hanem majd találunk módot a fogyasztók nyakába való háritásra, azután majd a fogyasztó közönség fog lármázni, hanem azért fizetni fog, legfeljebb kevesebbet fogyaszt, a kocsmáros pedig kevesebbet hitelez.

A közvetett adók ama ága, mely az élvezeti cikkekre hárul, soha sem kedves s ha Dánia erkölcsös lakosainak példája hatna, maga a fogyasztási adó sem volna jövedelmező a kincstár javára, mivelhogy ott a mértékletességi egyetemes hatása immár a kincstár ezen jövedelmi ágát támadta meg és veszélyezteti.

A phylloxera pusztításának, a fogyasztási adó túlmagas voltának következménye az, hogy jóval kevesebb a részeges ember, annál több a mértékletes baptista és nazarénus.

A szódavíz megadóztatása előtt nagyobb volt a szódavíz fogyasztása, most a vizvezetési viz szállott versenyre vele; hanem a szódavíz-fogyasztás adóját bérlőknek öröme a vizvezeték közkutjai itt

arczu, mélabus tekintetű nő, félve, lassu léptekkel csendesen nyit be hozzám, mint a nagyobb beteghez szokás. Jobb karjánál vezet egy angyal-arczu kis fiut.

— Nincs senkim! — kiáltám kétségbeesve, mialatt glória fényben idézés nélkül megjelent sirjából az én drága jó anyám. Jobb karján az én aranyos, kis elföldelt fiammal.

— Nincs senkid? — Hát azok, a kik még itt vannak, a kik csak úgy szeretnek, mint mi: — a feleséged, élő gyermekeid?

Szikra nem pattan, az áldásos glória mégis eltűnik, s mielőtt megcsókoltatnám sirből felkelt halottaimat, nincs nyoma sem a kedves látománynak.

Gondolat-szilánkok.

— A „Hétfői Értesítő“ eredeti tárcaja. —

Írta: Mandel Viktor.

A nő a hiúság költészeté, a férfi a prózája.

Az ember büszkén elszigeteli magát az állatoktól, — pedig mennyivel több állati van az emberben, mint az állatban emberi.

Az élet olyan, a milyennek mézűk.

is, ott is úgy vannak elhelyezve, hogy a fogyasztó ne igen könnyen férhessen hozzá.

A város közönsége által behozott közvetett adónevek, hisszük, okot fognak szolgáltatni a fogyasztás kevesbitésére.

Tréfa nélkül elmondhatjuk, hogy ezen adónevek behozatala, a vele járó temérdek kellemetlenséggel, a forgalmat bénítja meg.

Ott, ahol a közönség munkabíró népe, az iparos, a kereskedő jövedelemre talál, vagy legalább fáradságát fizetve látja, a közvetett adónak behozatala meg nem érezhető.

Hanem ott, mint nálunk is, ahol a mindennapit megkeresni oly nehéz, bizony ezek az új adónevek nem fogják a várt sikert eredményezni.

Óhajtható, hogy a város pénztára jövedelmi szaporulatra tegyen szert, azonban mi aggódunk affelejt, hogy majd más, még a nem adóztatott jövedelmi ágaknál is visszaesés fog mutatkozni.

Óvatos.

Kitünő orpheum

a „CSARNOK“ kávéházban.

Minden este változatos műsor.

Hideg ételek, kitünő italok, pontos kiszolgálás.

Diploma nélkül orvos.

— A váradi csodadoktor ügye. —

N. ellen — ki a nagyvárad szőlőhegyen lakik — azért, mert diploma nélkül gyógykezelést teljesít, sőt gyógyszereket is szolgáltat ki, büntető, illetve kihágási eljárás van folyamatban diplomás orvosok feljelentése alapján.

A nélkül, hogy a bíróságnak, mely különben sem szorult reá, prejudiciumot szándékoznak adni, vagy hogy N.-nek, akit még látásból sem ismerek, érdekét tekintem, egy pár észrevételt koczkatatok meg már csak azért is, mert a helybeli lapokban az ügyre vonatkozólag nem rég megtett laikus és inkább az olvasók mulattatását czélozott közlemények után a tárgyszerű felszólalás helyén való cselekedet.

Kettő a kérdés: 1) vajjon eltítható-e N. a gyógykezeléstől; 2) szabad-e neki gyógyszereket kiszolgáltatni.

A gyógykezeléstől senkit eltíltani nem lehet de büntetni sem lehet a gyógykezelés miatt. Mi a gyógykezelés? Betegül jelentkező egyéneket testileg megvizsgálni és részükre gyógyszert is rendelni. Ugy hiszem, helyes a definíció. De mit mond az 1876-évi XIV-ik (egészségügyi) t. cikk 52 §-a? Mondja: „orvosi gyakorlatra nem jogosított egyének beteget kereset képen gyógykezelni tilos“ Az 1872 évi XL. t.-cz. 92. §-ának 1) pontja szerint pedig büntetendő cselekményt az követ el, aki „szabályszerű joggyújtvány nélkül fizetésért, vagy jutalomért orvosi teendőt végez“. Ime a törvényből világos, hogysenki nincs — a

Sok ember tán meg se tudna halni, ha meg nem biznék a föltámadásban.

Az élet árverés, a hol utóljára a halál nyakára sózzák az embereket — ingyen.

A mult idők lángelméinek fényét, a jelenének melegét érezzük.

Nem az szokott fájdalmat okozni a mit lehet, hanem a mit el kell felednünk.

A jelen nem egyéb, mint a mult és jövő egymásföle tornyosuló téglái között a vakolat.

A jószívűség nagyon kihasználta termőföld; nem csoda, hogy még a hála sem terem meg rajta!

Minden fényben van árny, de fény nem minden árnyban.

Nagyon sokan összetévesztik az életet az élvezettel.

A nő akkor természetellenes leginkább, mikor a természetességet szenvedgi.

A szív jogai nem jönnek tekintetbe, mikor az éssz a bíró.

Ítélni nehezebb, mint megítélni, de könnyebb, mint meg nem ítélni.

segíts felebarátodon! elvél fogva a gyógykezeléstől eltiltva; a tilalom csak arra terjed, hogy azon egyén, ki orvosi gyakorlatra nem jogosított, a gyógykezelésért fizetést, jutalmat elfogadjon: büntetendő cselekményt képez a fizetés, a jutalom elfogadása, de nem a gyógykezelés.

Gyógyszerek árusítása, eladása, szóval azoknak kiszolgáltatása szabad az erre jogosítvánnyal nem bíró egyének is, ha az illető diploma nélkül, bár de az említett törvényszakaszok korlátai között gyógykezeléssel is foglalkozik. Ez állítást nem dönt meg az 1879-évi XL. t. cikk 92. §-ának 2. pontja, a melyben eme kijelentés foglaltatik: „a ki szabályszerű jogosítvány nélkül gyógyszert betegek számára árul, vagy elad, büntetendő.” Nem, mert, a törvény ezen rendelkezése, általában és kizárólag csak gyógyszerárusokra vonatkozik; továbbá mert a törvényben eme kitél: „szabályszerű jogosítvány nélkül” éppen a jelzett consequentia helyeséget igazolja. Miért? Azért, mert a nem diplomás, de gyógykezeléssel mégis foglalkozó egyéneknek a gyógyszerek eladására, kiszolgáltatására a szabályszerű jogosítvány képezi az 1876-évi XIV. t. cz. 52. §-a, mely azt mondja: „orvosi gyakorlatra nem jogosított egyének díjazás mellett gyógyszereket rendelni tilos”. A mennyiben a felhozott törvényszakaszokat illetőleg úgy abrangató, mint derogató fenn nem forog, s mert az orvosi gyakorlatra nem jogosított egyének megrendeléseit a gyógyszerészek különben sem teljesíthetik, a gyógyszerek rendelése alatt az azok beszerzéséhez, előállításához, vegyi-éséhez és kiszolgáltatásához való jogosultság is értendő: a gyógykezeléssel foglalkozó, de nem diplomás egyén által pátinsi számára gyógyszerek eladása, kiszolgáltatása büntetendő cselekményt nem képezhet, és nem képez hanem csak a gyógyszerekért külön díjazás elfogadása.

A konkrét dologra vonatkoztatva az elmondottakat, absurdum feltétlenül állítani azt, hogy N.-nek gyógykezelni és gyógyszereket kiszolgáltatni nem szabad s hogy tehát azon cselekmény megbüntetendő és attól eltiltandó, még kevésbé követelhető az, ha hasonlószerű módon gyógykezel, mert az 1876. évi XIV. t. cz. 126. §-a kimondja, hogy hasonlószerű orvosok a gyógyszerek őrsanyagát és őrsadatait a rendes gyógyszerárusoktól tartoznak hozatni és rendelni, de a gyógyszerek higitásait és dörzszeit díjtalanul maguk is kiszolgáltathatják a betegeknek.

Díjazás alatt akár a 12 §-t, akár az 52. §-t tekintjük, értendő az, hogy ha az illető, a gyógyszerekért a kész kiadásokon felül követel.

Végkövetkezmény: N. legfeljebb büntetendő, de csak akkor, ha a kiszolgáltattott gyógyszerekért a készitési és előállításáron felül követel és fogad el díjazást, fizetést. De ki bizonyítja ezt be? N. nem lesz beismerésben: a gyógyszerpedig, a melyet a beteg megevett, megivott szakértői vizsgálat útján értékelni nem lehet. Nem hiszem, hogy a bírói eljárás kimenetele a fejelentők intenciójának megfelelő legyen.

Sztarill János.

- A kiégett szivek hamvában is van még zsarat.
- Nagyon könnyű már akkor az élet terhe, mikor a halál jön segíteni az embernek.
- Az életundor még nem halál-vágy.
- Míg az ember gyermeknek születik, nem lehet belőle korrekt pesszimista.
- A kacérság a hiúság szangvinizmusa.
- A végtelent még képzeletünk sem tudja belátni.
- A tűz csak emészt — a láng gyújt is!
- A nők csak addig szemérmesek, a míg szemérmők utjában nem áll a hiúságnak.
- A szerelem nem igen szokott a hit sirján virulni.
- A szórakozást is meg lehet unni.
- A hiúság a maga utjáról a szerénységéredobját a göröngyöket.
- A hiúságnak nagyon éles szeme van; a hol a szerénység nem is sejt, amaz tisztán lát.
- Ha a nőnek fegyvere a gyöngesség, akkor a nők nagyon erősek.
- Ha nem volna szegény, nem volna érdemes gazdagnak lenni.

Az igazságügyi palotáról.

Nagyvárad, január 12.

Igazán jól eshetik nekünk, hogy lesz legalább egy intézmény, mely a városi pénztártól nem követel egyebet, csak hogy tegyük meg azt, amit úgy is meg kellene tennünk, hogy ha nem kívánna tőlünk.

Ez az igazságügyi palota.

Amit pedig meg kell tennünk, az a járda át-helyezése a Széchenyi-tér felől, járda-készítés a József-utcában és a görbe falvonalnak kiegyenesítése. Szokva vagyunk ahhoz, hogy tőlünk mindent követeljenek.

A posta-palotának költsége még mindig élénk emlékezetünkben van; a királyi tábla épületének fölemelése az új homályában van ugyan, azonban megtörténhetik, hogy egyszer csak azt mondják, mint Noénak mondatott Horváth István szerint:

— No hé építsünk egy bárkát!

A reáliskola épülete belekerült úgy 250 ezer forintba.

Az előbbinek építése bele kerül úgy 200 ezer forintba.

És hogy mindezeket megépíthessük, hát behozzuk jövedelem forrásul a közvetett adókat, amelyeket a miniszter ur csak időlegesen engedélyezett.

A pénzügyigazgatóság és kir. adóhivatal részére már nem is merünk kérni palota-építést, mert tartunk attól, hogy a pénzügyminiszter a kereskedelmi miniszter példáját követendő és legalább is helyet követel.

No, mert a pénzügyigazgatóság, isten-ember látja, olyan fészkekben van hogy ahhoz ugyan csak nagyon is nagy bajában fordul az ember.

Hát azt állítják sokan, hogy a városban van. Mi azonban azt állítjuk, hogy a városon kívül van, mivel hogy eredetileg a pénzügyigazgatóság épülete szőlőpajának épült és a gr. Csáky-család szüret alkalmával használta, így is volt építve, míg a kincstár kezébe nem került, amikor azután hivatali helyiség lett.

Elismerjük biz' azt, hogy a város nem messze van tőle, mert az ujsori házakat egy széles ut, egy árok választja el, de azt is el kell ismernünk, hogy széles nagy Magyarországon ilyen helyre csak ottan tesznek hivatalt, ahol a benne működő egyéneket el akarják különíteni a városnak társadalom lakott részeitől.

Egykor felindultunk erősen, hogy megkérjük a pénzügyminisztert, hogy ne csak a telket tekintse nagyra, hanem fordítsa szeméit az emberekre is, akiknek oda kell járni, hanem akkor azután olyan lett a válasz, hogy hamarosan lehúztuk a fejünket, mint a csinttevő gyerek és kicsiny híján, hogy nem kiáltottuk:

— Nem én voltam!

Bizony-bizony el kell mondanunk, hogy csakis az igazságügyi palota építése az, ami tőlünk nagyobb áldozatot nem követel, hanem mi is elérkezünk odáig, hogy ha még egy építkezésnél áldozatkészségünkre hivatkoznak, könnyen azt mondanók:

— Vigyétek el!

—ő.

Uj! Az Uj!
Első lebergi lengyel daltársulat
a „HUNGÁRIA“-kávéházban
a közkezdveltségnek örvendő Bochenbaum
József jellemkomikus közreműködése mel-
Uj! lett előadását megkezdi. Uj!

Kedvezmény a szőlőültetőknek.

Nagyvárad, január 12

A legújabb, a szőlődézsma váltásáról szóló 1895-ik évi XV. törvényozik a következőképpen intézkedik: Ha valakinek a szőlője filloxeravész, vagy más elemi csapás miatt teljesen tönkrement s az illető azt az okszerű szőlőművelés követelményeinek megfelelőleg beülteti, akkor annak az egész szőlő-dézsma váltásági tartozása elengedtetik. Arra nézve pedig, hogy valaki szőlőjét ilyen kedvezmény mellett beültethesse, a törvény időt is ad, mert ha valaki az első évben szőlőjének egy-ötöd részét — tehát a jelen esetben 1/2 holdat — beülteti; akkor a fennálló dézsma-váltásági tartozás behajtása még öt évre felfüggesztetik. Öt év után aztán, ha a terület egészen be van ültetve, akkor az

egész tartozás, ha pedig csak részben volna beültetve, akkor a tényleg beültetett terület nagyságának megfelelő aránylagos rész iratik le.

Az elemi csapások által bántalmazott szőlőre nézve adókedvezmények is vannak, ezek szerint azok a szőlőterületek, melyek a filloxera pusztításai folytán kiirtottak — tekintet nélkül arra, vajjon jelenleg parlagon hevernek-e, vagy időközben más művelési ág alá vonattak — ha azok szőlővel újra beültetettek, a beültetést követő évtől 10 évig adómentesek (1891. évi I. t.-cz. 1. §.)

A tenni való a következő: Ha a régi szőlőterület egészen vagy részben újra beültetett, ezt be kell jelenteni az illetékes pénzügyi igazgatóságnál, a pénzügyigazgatóság útján a szőlőt megvizsgáltatja, s ha a terület legalább egy-ötöd részét betelepítve találja, egyebb szőlőt terhelő, dézsma-váltásági tartozás behajtását 5 évre felfüggeszti, s ha az egész területet öt év alatt beülteti, akkor a törvény értelmében szőlő-dézsma-váltásági tartozás egyszer s mindenkorra megszűnik.

Röviden még csak annyit, hogy a törvény az mondja, hogy az okszerű szőlőművelés követelményeinek megfelelőleg kell az új szőlőt betelepíteni, tehát nem érti alatta azt, hogy valaki pl. a régi mód szerint neki aljon és régi fajta szőlővel egyszerűen bedugdossa a területet, hanem érti alatta a rendszeres megforgatott talajba, az amerikai anyokra készített ojtvány, vagy direkt termő amerikai vagy székényezés alá berendezett európai (rég) szőlőfajtaival való betelepítést.

A „Bazár“-étteremben
minden esütörtök és vasárnap
ezigányzeno.
Kifűnő ételek és valódi hegyi borok; pontos kiszolgálás.

Heti sakk szemle.

— Rövetvezető: Gesztesi Ödön. —

A nagy harc.

Az egész sakkvilág osztatlan figyelmé most Szent-Pétervár felé fordul, hol a mesterek színevirága: a sakkjáték élmesített leghíresebb négy matadora szállt egymás ellen sorompóba. Ez a versengés nem csak azért igen fontos és rendkívül érdekes, mert a kiváló nagyságok küzdelme egy általában vonzó és ritka látvány, hanem azért is, mert a sakkéletnek egy függő kérdését: hogy tudniillik ki most a világ legelső sakkistája, a »chess champion of the world« — ha végleg nem is tisztázza, de mindenesetre közelebb hozza az eldöntés stadiumához.

Mert úgy áll a dolog, hogy 1894 óta, mikor az addig legyőzhetetlen sakk bajnokot: Steinitzt a fiatal Lasker leverte, nincs — magyarán szólva: Sakkkirályunk. Vannak ugyan sokan, kik még mindig Steinitzt tartják annak, de ezekkel szemben elég konstatálni, hogy Steinitz pozícióját nem tudta megvédeni, sem pedig újból vissza szerezni.

De helytelen másrészt azok véleménye is, kik a győztes Lasket tekintik a sakkozás héroszának. Nézzük csak, mit csináltak a régebbi sakkkirályok, mivel érdemelték ki ezt a dicső elnevezést! Ott van pl. a halhatatlan Morphy.

Ez már 12 éves korában legyőzte a híres Löwenthalt, aztán pedig sorra verte az ifjú Amerika és a vén Európa legjobb sakkistáit, legnagyobb mestereit. Ott van a zseniális Anderssen, a ki 3 nagy nemzetközi versenyen egymásután elvitte kortársai elől az első díjat; s végre az öreg Steinitz, a ki előtt 1866 óta egyetlen mester sem bírta megállani a sarat, mind legyőzte őket.

S mit művelt ezekhez képest Lasker? Leverte az agg oroszánt, az elyengült Steinitzt, megdölgözött egy tucsat másodrendű amerikai és európai játszó — a nagy Hastingsi versenyen csak 3-ik díjat bírt nyerni s az első rangu nagyságokkal: minők Csigorin, Tarrasch, Pillsbury — nem mérkőzött még. Így hát bizony sok... izé... jó akarát, kell ahhoz, hogy valaki Laskert Champion of the worldnak megtegye.

A helyzet Szentpétervárott mindenesetre tisztázódni fog. Lasker könnyen lehet első, mert zseniálisan és biztosan játszik. Előnyben van Steinitz fölött, bár a »vén sas« még mindig kemény legény és fáradhatatlanul dolgozik. Csigorin a nagy orosz

mester idegessége és gyengélkedése folytán messze erején alul játszik — eddig 6 jár leghátul. Laskert azonban ez idő szerint már is megelőzte a 23 éves Pillsbury, aki nagyszerűen és igen szellemesen játszik. Mult nyáron Hastingsban az egész sakkvilág bámulatára, mint jó formán ismeretlen mester ő nyerte az első díjat.

Tehát Pillsbury, vagy Lasker? Ez most a kérdés. Nemsokára elvállik. **Huszár A.**

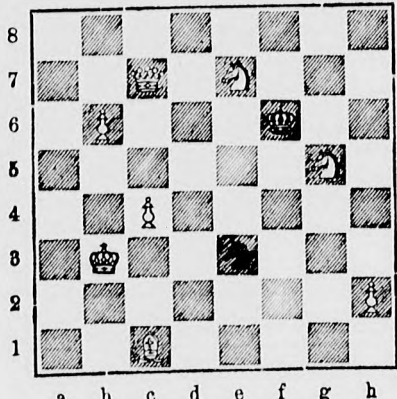
2. feladvány megfejtése.

1. B d5-d3	K e4 : d3
2. F c8 : f5+matt.	
1.	F c2 vagy c4 : d3
2. F c8-b7+matt.	
1.	f4-f3
2. B d3-d4+matt.	
1.	B b1 vagy c4 : b3
2. H d1-f2+matt.	
1.	F c2 vagy B b1 : d1
2. H b3-c5+matt.	
1.	c4-c3
2. H b3-c5+vagy H e4-f2+matt.	

3. feladvány

Sütő Jánostól, Budapesten.

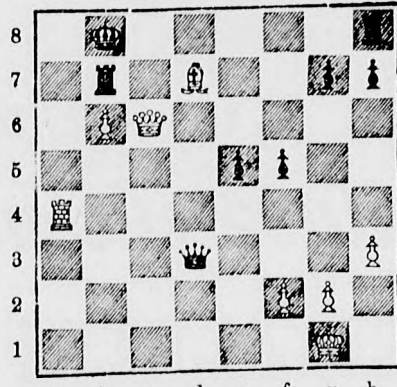
A „Budapesti sakkzemle” feladvány-versenyén 3ik díjat nyert. S ű t é t.

Világos indul s a harmadik lépésre mattot ad

2. végjáték.

S ű t é t : Szűcs J.

Világos : Niedermann A.

Fenti hadállás egy 1895. nyarán váltott előnyadós partiból való. Világos volt lépésen s a következő érdekes módon nyert.

Világos:	S ű t é t :
1. F d7-c !!	B h8 : c8*
2. B a4-a8+!	K b8 : a8
3. V c6 : c8+	B b7-b8
4. V c8-c6+	B b8-b7
5. V c6-a4+	K a8-b8
6. V a4-e8+	V d3-d8
7. V e8 : d8+matt.	

* Variánsok. A) 1. . . . V d3-e4.

2. B a4-a8+K b8 : a8	3. F c8 : b7+K
a8-b8	4. V c6-c7+matt.
B) 1. . . . V d3-d1+	
2. Kg 1-h2, B h8 : c8	3. B a4-a8+K b8 : a8
4. V c6 : c8+B b7-b8	5. V c8-a6+matt.
C) 1. . . . V d3-b1+	2. Kg 1-h2, V b1 : b6
3. F c8 : b7, V b6 : b7	4. V c6-d6+V b7-c7
5. B a4-a8+!	és nyer.

6. játszma.

Játszották Nagyváradon, 1893. május hónap.

Skót esel.

Világos :	S ű t é t :
Gesztesi Ödön.	Ifj. K. L.
1. e2-e4	e7-e5
2. H g1-f3	H b8-c6
3. d2-d4	e5 : d4
4. F f1-c4	F f8-b4+
5. c2-c3	d4 : c3
6. 0-0	c3 : b2
7. F c1 : b2	

Ez az ugynevezett komponált skót esel, melyet a theoria minden változatában világos javára vezet le. Tény-

leg sötétnek igen nehéz a védekezés, s ezért nem is tanácsos e veszedelmes variánsba belemenni.

8. e4-e5	7. H g8-f6
9. H b1-c3	H f6-g4
10. e5 : d6	d7-d6
11. B f1-e1+	F b4 : d6
12. h2-h3	H c6-e7
	H g4-h6?
- Itt H g4-f6 volt a helyes lépés. Most világos mindjobban tért nyer.
13. H c3-d5	0-0
14. V d1-d2	H e7 : d5
15. F c4 : d5	c7-c6
16. V d2-c3!	H h6-f5
17. F d5-e4	f7-f6
18. B a1-d1!	V d8-c7
19. V c3-d3	B f8-d8!
20. K g1-h1!	F d6-e7
21. V d3-c2	g7-g6?
22. g2-g4	H f5-d6
23. F e4 : g6!	h7 : g6
[24. V c2 : g6+	K g8-f8
- K g8-h8 ra következők: 25. H f3-g5! F e7-f8, 26. F b2 : f6+ V c7-g7, 27. V g6-h7 matt.
25. H f3-g5!	f6 : g5
26. F b2-g7+	K f8-g8
27. F g7-h6+	K g8-h8
28. V g6-g7+matt.	

Sakkhírek.

A szentpétervári mesterverseny legutóbbi állása, mint már irtuk következő volt: Pillsbury 5, Lasker 4 1/2, Steinitz 3 és Csigorin 1 1/2. Hogy Pillsbury és Lasker elől állanak, ezen senki meg nem ütközhetik, mert mindenki el volt készülve arra, hogy e két fiatal új csillag itt is fényesen fog tűndökölni. De hogy Csigorin a genialis orosz mester, a régi iskola e legkiválóbb bajnoka ennyire elmaradjon; erre senki nem számított. Csodálatos, de azt állítják, hogy Csigorin saját klímája alatt nem tud játszani, folytonos rosszullétről panaszkodik, a melegebb éghajlhoz szokott amerikai Pillsbury pedig teljes erővel játszik.

Nem tudjuk ugyan, vajon Csigorin a verseny hátralévő részében hogyan fog játszani, de az már előrelátható, hogy az első díjért Pillsbury és Lasker versenyeznek. A verseny állásáról újabb híreink a következők:

A Csigorin-Steinitz-féle játszma (vezércsel) az orosz mester durva elnézése folytán Steinitz javára dönt el. A Lasker Pillsbury-féle partie (orosz huszárjáték) 39 huzás után remis lett,

A következő fordulónál Lasker egy orosz huszárjátékban megverte Pillsburyt s ezáltal 1/2 pointtal az amerikai elé került. A Steinitz-Csigorin-féle játszma (elhárított vezércsel) az utóbbi rosszulléte folytán abbanmaradt.

Czigány-zene
minden szerdán, pénteken este és vasárnap délután
a „ZÖLDFA“-kávéházban,
Pontos kiszolgálás.

A városi árvaházról.

— Egy javaslat ellen. —

Jóteky emberbarátok koronkénti adományai és hagyományai lehetővé tették, hogy Nagyvárad városi közönsége felépítette a városi árvaházat. Aránylag elég rövid idő alatt gyűlt össze a szükséges összeg. Negyedszázaddal ezelőtt még alig volt pár száz forint az alap s ma már készen az épület s még maradt is pénz, mely alapul szolgálhat a felveendő árvák tartására, gondozására.

Az árvaházi épületnek az építő vállalkozótól leendő átvétele ez év július 31-én történik meg. Addig még a vállalkozó némi pótmunkákat eszközölésére köteleztetett az építést vezető bizottság által.

Az árvaház felépítése 79677 korona és 06 fillérbe került. Ez idő szerint folyamatban van a felszerelés, mely 1692 forint 06 krajczárban van előirányozva.

Tény tehát, hogy az összeggyűlt összeg egy jó része felment az építkezésre és felszerelésre s a megmaradt összeg nem lesz elegendő nagyobb számú árvák tartására alapul.

Ilyen körülmények között nem vagyunk képesek megérteni, mit akar a főmérnök, midőn nem

csak 6 éven felüli gyermekeket, hanem lelencczekt is kíván felvenni az árvaházba, sőt — amint ezt a tanácshoz intézett jelentésében mondja — elaggott és munkaképtelen váradi polgárok és polgárnők is elhelyeztetnének az udvaron levő épületek egy részében.

Az intenczió, mely a lelencczek felvételére is gondol, kétségtelenül igen szép és igen helyes s ha társadalmunk áldozatkészsége folytán lehetséges lenne annak megvalósítása, hát nem volna elene semmi kifogásunk. Am mi azt hisszük, hogy az mostani körülményeink között csaknem lehetetlen. Lelencczek felvétele folytán — miután azoknak dajka, peszra kell — oly összeg kívántatnék az árvaház fenntartására, amely felett ez időszert nem rendelkezünk.

Am jó, engedjük meg, hogy az árvaház egyuttal lelencczház is legyen; azt azonban már teljes lehetetlen megengedni, hogy ugyanott elaggott polgárok és polgárnők szintén elhelyezést nyerjenek.

Ne zavarjuk össze a fogalmakat; ne annyival inkább, mert hiszen azok a nagylelkű emberbarátok, akik egy negyedszázad lefolyása alatt összeadogatták az összeget, határozottan azzal a szándékkal tették azt, hogy egy városi árvaház állíttassék föl, melyben szülők és gyámok nélkül elmaradt szegény gyermekek találjanak menhelyet és gondozást.

Ezen szándékot tisztelnünk kell s ennek értelmében cselekednünk — kötelesség.

Hiszük, hogy a hatóság is így fogja fel azt az ügyet s nem úgy, miot a főmérnök.

cz.

Szerkesztői üzenetek.

K. B. urnak helyben. Kötőnk ezikke illetélen kezekbe jutott és így mi későn kaptuk. A jövő héten azonban okvetetlen és köszönettel felhasználjuk.

Sch. J. Köszönöm; ma már jobban vagyok A mult héten ágyban fektüdtem, de azért attól a kis malortól eltekintve, elég jó ujságot kaptatok.

L. M. Temesvár. A „H. É.” az egész országban el van terjedve, külön sen sakkrovata révén nyert tekintélyes számú előfizetőket más megyékből.

F. O. Intézkedtünk.

Sch. S. Sarkadkeresztur. Leveled kaptuk, de betegségem miatt csak a napokban válaszolok. A lapot rendszeresen kaptátok?

Utmutató a hirdetésekhez.

Olvasó közönségünk iránti figyelemből betürendben adjuk azon kitény és szolid czégek névsorát, akiknek hirdetésiből bő értesülést lehet szerezni a legolcsóbb bevásárlási forrásokról, vagy azon helyiségekről, ahol a legnagyobb kényelem mellett bő szórakozást talál a nagy közönség.

A hirdetések mind számozva vannak és így elég csupán ezen utmutatót áttekinteni, hogy kiki gyorsan rátaláljon arra a forrásra, amely bevásárlási szándékát érdekli.

- Ausländer S.** (férfi szabó) 21. sz.
- Czeglédy Sándor** („Zöldfa” vendéglő, szálloda) 6. szám.
- Erődi Herman** (ezukrász) 9. sz.
- Farkas József** (műkertész) 18. sz.
- Flegmann Armin** (női confection) 20. sz.
- Freyberger Albert** (női divat) 23. sz.
- Friedländer Herman** (divatárú üzlet) 35. sz.
- Grósz Henrik** (női confection) 7. sz.
- Hönigsberg N. F.** (fűszerkeresk.) 2. sz.
- Jiraszek és Krausz** (mész és tűzifa) 17. sz.
- Ifj. Kohn Sámuel** (női divat) 8. sz.
- Kunz József és társa** (női divat) 1. sz.
- Leitner Lázár** (divatárúház) 14. sz.
- Légszeszgyár** 30. sz.
- Lampel Sámuel** (fűszerkereskedő) 38. sz.
- Leitner Márton** (női divat) 15. sz.
- Mittheiler Ede** (férfi szabó) 4. sz.
- Moskovits A. és fiai** (lisztraktár) 28. sz.
- Meumann M.** (Lévai-palota) kész férfi ruhák 1. sz.
- Nemes Mihály** (női confection) 3. sz.
- Neumann M. Sándor** (kész férfi ruhák) 10. sz.
- Nádor L. és társa** (cipő, kalapüzlet) 27. sz.
- Stern Herman** („Korona” kávéház) 29. sz.
- Silbermann Márton** (divat és rőfös-üzlet) 26. sz.
- Szanditz Adolf** (női divat) 19. sz.
- Sziládky és társa** (férfiszabó) 11. sz.
- Schönberger Herman** (esemege-üzlet) 13. sz.
- Silbermann Ignác** (apró hirdetések) 24. sz.
- Ungár Jenő** (könyvkereskedés) 5. sz.

Wallerstein Ferencz (butorkereskedő) 22. sz.
Weinstock Fülöp (ékszerész és órás) 25. sz.
Weisz Ignác fia (aranyműves) 37. sz.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: **Sarkadi Ignác.**
Főmunkatárs: **Rácz Mihály.**

NYILT-TÉR.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint a vasúti állomás közelében levő

Wöber-féle éttermet

átvettem és azt a mai kornak megfelelőleg berendezve saját felügyeletem alatt vezetni fogom és azt **Sylvester-estéjén Csillag Izsák zenekara közreműködésével megnyitottam.**

Hosszú éveken e téren szerzett tapasztalataim, valamint azon körülmény, hogy helyben a Walter- és Bazar-féle éttermekben 4 évi működésem alatt alkalmam nyílt a helybeli n. é. közönség igényeit kiismernem — remélni engedek, hogy igényeiknek minden tekintetben meg fogok tudni felelni.

Kitűnő italokról, továbbá pontos kiszolgálásról, valamint étkeimnek legjobb minőségéről előre is biztosítva a n. é. vendégeimet, szíves pártfogásukat kérve,

maradtam teljes tisztelettel:
Rosner Pali.

A „Nap“ forog a „Hold“ körül.

Tudomásomra jutott, hogy a „Nap“ kihordója több helyen úgy adta ki magát, mint az én megbízottam, és használhatatlan közönségével az én „Hold“-petroleumom rene-méjét akarta csorbítani.

Ennélfogva felkérem a tisztelt vevőközönséget, szíveskedjék a kihordó-kocsikat megfigyelni és csak akkor vásárolni, ha a kocsin a „hold“ felirat és jelvény olvasható.

A „HOLD“-petroleum a legtisztább és legolcsóbb, azzal nem lehet versenyezni; literje hához hordva 18 krajczár.

BREITNER JÓZSEF,
Pável-utca.

Új pálinka-üzlet.

Szt-László-tér Weinberger-ház.

Schlesinger Fülöp

nagyraktárában kitűnő szeszes italok, **cognacok, rummok, teák, likörök** a legolcsóbb árak mellett.

Meghívó.

A Polgári takarékpénztár részvénytársaság 1896. január 26-án d. e. fél 11 órakor saját üzlethelyiségében

évi rendes közgyűlést

tart.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Az igazgatóság jelentése az 1895. üzletév eredményéről, a mérleg és nyereség felosztása iránti tervezet előterjesztése, a felügyelő bizottság jelentése és a felmentvény feletti határozat.

2. Az alapszabályok 39. §-a értelmében kilépő 8 rendes és 3 pót-választmányi tag helyének választás útján leendő betöltése.

3. A 21. §. értelmében netalán teendő indítványok feletti határozathozatal.

Mely közgyűlésre a t. részvényesek azon figyelemzetéssel hivatnak meg, hogy a közgyűlés csak az esetben lesz határozatképes, ha az alapszabályok 18. §-a értelmében legalább 120 oly részvényes jelenik meg, kik részvényeiknek 1/5-ét képviselik és a kik részvényeiket a 13. §. értelmében a közgyűlés előtt 3 nappal a társulat, pénztárnál letették.

Kelt Nagyvárad, 1896. január 10-én.

50 1-6

Az igazgatóság.

* A mérleg a közgyűlés előtt 8 nappal a társulat üzlethelyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthető.

H I R D E T É S E K.

ANGOL BÉCSI DIVAT.

Férfi- és gyermek-ruha raktár.

Neumann M. Sándor

Nagyvárad, Olaszi, Bémer-tér, Poynár-ház,

a „Magyar Király“ kávéház mellett.

Bel- és külföldi szövetek nagy választékban.

Mérték utáni megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Telefon-összeköttetés.

10

Telefon-összeköttetés.

Női kézi munkák

izléses kivitelben

s hozzávaló anyagok

óriási választékban

kaphatók

23

FREYBERGER ALBERT-nél

Olaszi, Bazar-épület.

Dietrich J. és Fia

cs. és kir. udvari szállítók
budapesti ország

Tea-, Rum- és Cognac

bizományi raktára

NAGYVÁRADON

Olaszi, Fő-utca, **KISS DÁVID** urnál a különlegességi tőzsde mellett.

„KORONA“-kávéház!

Minden kedden és szombaton este

Czigányzene.

Minden szerdán este

katona-zene.

29

Üzlethelyiség-változtatás

következtében rendkívüli mélyen leszállított árakban kapható a már 50 év óta fennálló

Weisz Ignác és Fia

cégnél Zöldfa-utczán mindenféle

arany és ezüst ékszerek és zsebórák.

Árjegyzék kivonat:

1 aranygyűrű 2 frttól kezdve.

1 arany lánc 8 frttól kezdve.

1 arany fülbevaló 1 frt 50 krtól kezdve.

1 arany óra 15 frttól kezdve.

1 ezüst óra 5 frttól kezdve.

Gyémánt és brilliant gyűrűk, karcsattok, továbbá eüst ev ésköök, gyertyatartók stb. stb..

rendkívüli mérsékelt árakban.

37

Korszakunk

!legnagyobb csodája!

A polgári házasság életbelépése alkalmával, mint előre is tudva volt, a házasságok igen nagy számban fognak történni; előre gondoskodva tehát, **menyasszonyi kelengyéket** tömegesen szereztem be, amit is **potom árban** bocsájtom a n. é. közönség rendelkezésére alant felsorolt árjegyzék szerint.

LEITNER MÁRTON

divatáruházában

Nagyvárad, Zöldfa-utca, „Zöldfa“ szálloda kapuja mellett

Egy vég szépségi vászon	ezelőtt 7.—	most 4.50
„ szépségi schiffon	7.50	5.—
„ szépségi kanavász	6.80	4.90
6 személyes damaszka garnitúra	5.80	3.55
Tiszta gyapju kelme 120 ctm. széles	—98	—50
„ „ 95 ctm. „	—64	—35
Női posztó (Damentuch)	1.30	—80
Jó minőségű szövetek dupla széles	—42	—25
Divatos Casmanosi barchetek	—48	—27
Jó mosó divat	—35	—21
Flanell barchet színtartó	—27	—16
18642 db „ 1/4 téli gyapjukendő dbja	6.25	2.80
986 „ 2 személyes paplan	4.75	2.50
64 „ matrác	7.80	4.—
1107 „ pokrócz	1.70	1.—

Ma adékok minden c ütörtökön 1/4 árban árusítatnak.

Szabókellék és ruhadiszek igen jutányos árban.

Női és férfi fehéreneműek, téli alsó ing és nadrágok, ágygarnitúrák, függönyök szőnyegek és még az ide fel nem sorolt számtalan cikkek fél árban lesznek elárusítva

15

UJDONSÁGOK

az őszi és téli idényre.

Bel- és külföldi női ruhaszövetek a legegyszerűbötől a legfinomabb minőségig.

Most érkezett

női

confectió-

ujdonságok,

a. m. jaquetek, kabátok, köpenyek, capes stb.

A legizlősebb női ruhák

elsőrangú erők által készítettnek el.

SZANDITZ ADOLF

divatáruházában

Nagyvárad, Bémer-tér, Lévy-palota.

Női ruhaszövet-minták kívánatra bérmentve.

19

Szőnyegek és függönyök nagy választékban.

Külföldi nagy bevásárlásról megérkezve

bátorkodom a t. cz. vevőközönség becses figyelmét mellékelt árjegyzékemre annál is inkább felhívni, mert

sikerült őszi bevásárlásom

folytán oly

remek és divatos

ujdonságokkal

állok rendelkezésére, melyek ugy takarékos-sági, mint a divatnak kielégítő szempontból nagyon ajánlhatók, amiről esetleg bárki a legkisebb bevásárlásnál meggyőződhetik.

Kiváló tisztelettel

Silbermann Márton

NAGYVÁRAD,

Zöldfa-utca,

a Zöldfa-szállodával szemben.

Vidéki megrendelések nagy elővigyázattal eszközöltetnek.

Meg nem felelő árak készséggel visszafogadtatnak.

26

Árjegyzék:

Cheviot dupla széles méterje 30—45 kr.

Angol Cheviot 120 cm. széles, méterje 75—80 kr.

Angol Cheviot 135 ctm. széles, méterje 90—110 kr.

Női posztók és casánok divatos színekben méterje 62 kr.—1.30 kr.

Legdivatosabb svájci selymek 90 krtól feljebb.

Kamgarn Beige és fekete kelmék remek választékban.

Legújabb Melita Velour du Nord és Lola barchettek 1000 féle remek színekben.

Goubelin, bouret és ripesz garnitúrák, függönyök remek választékban.

Legjobb gyártmányu

schiffon és vászonneműek.

Dús választék

Plüch e bársony, selyem és zsinórdiszekben.

Uri és női kész fehéreneműek.

Nagy választék csecsemőnek való készletekben.

PRÉSZELET NŐI
DR. SCHLAUCH LŐRINCZ
bírórnok ur
5 Bémer-térnek
szállás.

Sziládky és Társa

NAGYVÁRADON,

Bémer-tér, Poynár-féle ház.

Férfi-ruhák.

Midőn gazdag választéku angol és francia kelmékkel berendezett raktáramat a t. közönség figyelmébe ajánljuk, bátrak vagyunk megemlíteni, hogy

a külföld legújabb

eredeti divatcikkei

nagy választékban nálunk kaphatók és — tekintettel a divat haladására —

a jó munka és izléses divat

keresztülvitelére a legkitünőbb erőkkel rendelkezünk.

Szövetek mérték szerinti eladása gyári áron.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk és mintákkal szolgálunk.

Jutányos, határozott árak.

11

MITTHEILER EDE

férfi-szabó üzlete
Nagyvárad, Olaszi, fő-utca.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint egy nagyobb csoport **angol szövete** k. jutányos vétele a n. kellemes helyzetbe juttatott, hogy képes vagyok — míg ezek raktáromból el nem adatnak — mérték után a legjobb szabású és kitűnően kiállított mindennemű

f é r f i -
 r u h á t

a készen vett jó férfi ruhánál

 sokkal olcsóbban
előállítani.

Miért is tisztelettel kérem a n. é. közönséget, hogy ezen nem mindenkor kínálkozó rendkívüli kedvező alkalmat megragadva, engemet tömeges látogatójaikkal megszerencsésíteni méltóztassanak.

Midőn még a legszolidabb és legpontosabb kiszolgálatról mindenkit eleve biztosítok, ajánlom magam

teljes tisztelettel

Mittheiler Ede.

Férfi-öltönyre, valamint téli kabátra és felöltőre való **szövetek**
méterenkint olcsóbban, mint bárhol.

Alapított 1802-ben.

KUNZ JÓZSEF ÉS TÁRSA

Vászonraktár. Szőnyegraktár.

Cs. és kir. udvari szállítók,
szabadalmazott

nagykereskedők és fehérenemű-gyárosok
≡ Nagyváradai áru-telepe ≡
Szt. László-tér I.

ajánlják dusan felszerelt raktárukat

női ruha-szövet
és

selyem árukban.

valamint tiszta minőségű

vásznak, asztalneműek,
szőnyegek és függönyökben.

Nagy választék Kész Nagy választék

menyasszonyi kelengyékben.

Szállodásoknak!

Vendéglősöknek!

Asztalneműeknél árendedmény.

Árjegyzék ingyen. Minták bérmentve.

12

Sapkák, Karmantyuk és Pellerinek nagy raktára.

Sapkák, Karmantyuk és Pellerinek nagy raktára.

 Kész

női felöltők

és

ruhaszövetek

 feltűnő

olcsó árban

Flegman Armin

divattermében

NAGYVÁRAD,

Zöldfa-utca elején.

20

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Ujdonságok

az 1895-96. évi őszi és téli évadhoz

NÁDOR L. és TÁRSA-nál

Zöldfa-utca **Magyvárad,** Zöldfa-utca
Dr. Munk-főbe ház-épület.

A legjobb gyártmányu

férfi-, női és leánycipők

(a legnagyobb választék és legolcsóbb árak.)

Valódi vadász vizmentes Halina-eszímák.

Camaschnik és valódi orosz Galloschnik

 főraktára.

Valódi Jäger tanár-féle alsó ruhák és mindenféle szövött árukban nagy raktár.

Férfi- és fiu-ingek, nyakkendők gallér és kézelők, valódi angolbőr- és kötött keztyűk, harisnyák, esőernyők, botok, penz és szivartárczák, francia illatszerek, valódi Emailg, kézelő-gombok és nyakkendőtűk stb.

A legújabb valódi angol, olasz és Pless kalapok főraktára.

Gráci Loden-kalapok és sapkák is nagy választékban kaphatók.

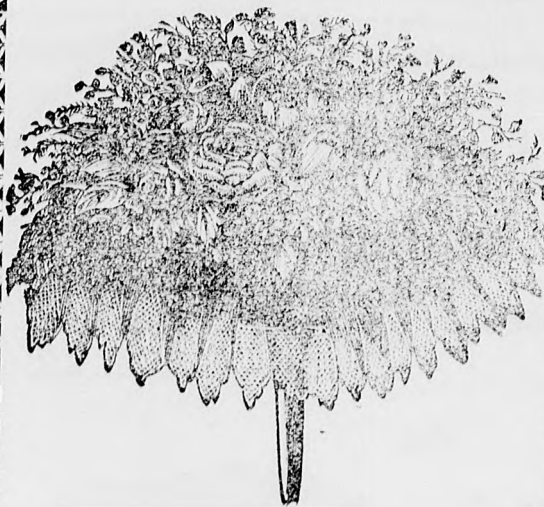
27

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Legnagyobb kereskedelmi- és műkertészet az országban
a nagyváradi-velencei

műkertészeti- és rózsatelep.

Sürgöny-czim: Virág-esernők:
Műkertészeti-telep Nagyvárad. Nagyvárad, Fő-utca (Bazár-épület).
Telefon-összeköttetés.

Élő virágokból csokrok.

Csokrok: Mennyasszonyi, koszorulányi, bál vagy bármely alkalmi szép berlini pártartóval 1 frttól 3 frtig.
Csokrok: atlasztartóval 3 frt 50 krtól 6 frtig.
Csokrok: a legfinomabb kivitelben finom selyem tartókban 8 frttól 12 frtig, rózsaszegfü és Caméliából, a mi ezelőtt 15—20 frtba került.
Csokrok: a legnagyobb mintának, a legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem csipke és atlasztartókkal 18—25 frtig, a mi ezelőtt 40—50 frtba került.

Élő virágokból koszorúk.

Koszorúk: igen szép, tartós zöldek és szép virágokból díszítve 1—3 frtig.
Babékoszorúk: ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból díszítve 2—5—10 frtig.

Ficus és Magnolia koszorúk: a legnagyobb mintájuk a legértékesebb és legfinomabb virágok és pálma-lombokkal díszítve 10—25 frtig, a mi ezelőtt 35—40 frtba került.

Ugy a helybeli, mint a vidéki megrendelések teljesítésére kiváló gond fordítottatik s a pontos elküldésért szavatosság vállaltatik.

Azonkívül mintegy 50,000 drb szemés által nemesített magas törzsű rózsá van készletben, mintegy 600 fajban. Egy éves nemesítésű drbja 35 kr, 2 éves kiváló szép koronával, darabja 60 kr. 60,000 drb gyökér nemes (vurcel echt) egy éves darabja 15 kr, 2 éves kiváló nagy bokrok drbja 30 kr., melyekről részletes faj és árjegyzék bérmentve kívánatra azonnal megküldetik.

18

Női felöltők

és

szőrme-gallérok,

ugyszintén

leány-köpenyek

a legnagyobb választékban és legjutányosabban

kaphatók:

GRÓSZ HENRIK

női felöltők áruházában

Nagyvárad, Zöldfa-utca 34. szám.

7

Üzlethelyiség-változtatás!

Van szerencsém a t. vevő közönség tudomására hozni, hogy eddig a Weinberger-féle házban fennállott

fűszer- és csemegeárú-kereskedésemet

a Szent-László-tér

Zsiga-fundatio épületébe

(Magyar- és Kert-utca sarkán)

helyeztem át.

Az eddigi szives bizalmat megköszönve, a további pártfogást kérve, vagyok

Hönigsberg N. F.

Üzlethelyiség-változtatás!

UNGÁR JENŐ, előbb HÜGEL OTTO

ajánlja

könyv-, mű-, hangjegy-, papir- és írószerek raktárát, minden e szakmába vágó cikkek dús választékban pontos kiszolgálás és jutányos árak mellett kaphatók

Ujjonnan berendezett gyorsajtó-nyomdájában mindennemű nyomtatványok, u. m. meghívók, belépti-jegyek, tánczrendek, számlák, látogató-jegyek, árjegyzékek, étlapok, gyász-jelentések stb. gyors és izlésteljes kiállításra a legolcsóbb áron felvállaltatik. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Rendkívüli

leszállított árakban
legújabb

női felöltők

kaphatók

Nemes Mihálynál

kizárólag kész női felöltők

áruházában

túlhalmazott raktár miatt,

Lévay-palota, Köröspart-Corso.

AUSLÄNDER S.

elsőrendű férfi-szabó üzlet Nagyváradon.

21

Legfinomabb kivitelű

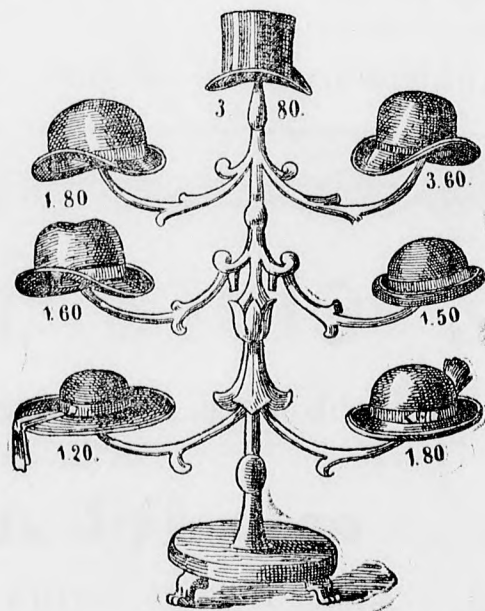
öltönyök, paletot, körgalléros köpeny és téli kabátok

mérték szerinti megrendelések mérsékelt áron.

AUSLÄNDER S. Szent-László-téren „Fekete Sas”
szálloda alatt.

Leitner Lázár

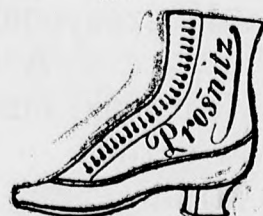
Nagyvárad, Zöldfa-utca.
a »Zöldfa«-kávéházzal szemben.

Nagyvárad, Zöldfa-utca,
a »Zöldfa«-kávéházzal szemben.

Első

kalap-, czipő-, fehérnemű

és

FÉRFI-DIVAT ÁRUHÁZ

NAGYVÁRAD,

Zöldfa-utca, a »Zöldfa«-kávéházzal szemben.

14

WALLERSTEIN FERENCZ

BUTORKERESKEDŐ

Zöldfa-utca **NAGYVÁRADON** Zöldfa-utca.
A „Zöldfa“ szállodával szemben.

Ajánlja a t. közönség szives figyelmébe **dús választéku,**
mindennemű és legjobb minőségű

kárpitos munkákból álló raktárát,
nemkülönb

fa- és vas-butorakat,

képek, **tükrök,**

függöny-rámák, hálószoba és ebédlő-berendezések a legegyszerűbb-
től kezdve a legfinomabb stílusú szilárd kivitelben, valamint a
legkülönfélébb jutta, rps, gobelin, talma, ottomán, bourette, creton stb.

szőnyeg-szöveteket,

melyeket eredeti gyári áron enged a t. közönség rendelkezésére.
Elvállal e szakmába vágó teljes

lakás-berendezéseket,

javitásokat és butorok becsomagolását, úgy helyben mint vidéken.

Legjobb gyártmányu zongorák és pianinok
folyton raktáron vannak.

Tűzmentes vas-pénzszekrények
a legnagyobb választékban és jutányos áruk mellett.

Raktáramból egészen elkülönített osztályban **használt**
butorok és **egész berendezések** kölcsön kaphatók.

22

ERŐDI M. cukrászata

Nagyvárad, Fő-utca.

Elvállal és pontosan teljesít mindenféle szakmájába vágó
megrendeléseket mérsékelt áron.

Vidéki küldeményeknél kitűnő csomagolás.

SCHÖNBERGER HERMAN

csemege-üzlete

Zöldfa-utca (Farkas-ház.) **NAGYVÁRAD,** Zöldfa-utca (Farkas-ház.)

Mindennemű bel- és külföldi **gyümölcsök** nagyban és kicsinybeni eladása.
Mindennemű **füstölt hús-árak,** továbbá **csemege-borok és likörök.**
Mindennemű **csemege-sajtok,** turó és olmtúzi kvargli, déli gyümölcsök, tea,
rum és ezukorkák, kitűnő ugorkák.

Naponta friss kenyér és vaj kapható!

13

Kétségkívül legelőnyösebben

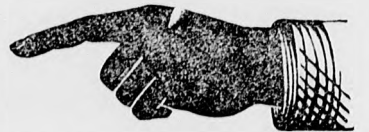
vásárolhatni

szolid

és

izléses

uri-, fiu-, és gyermek-

R U H Á T

szabott áruk mellett

NEUMANN M. cégnél

Nagyvárad, csakis Kishid-fő (Lévay-ház.)

RAKTÁRAK:

a monarchia minden nagyobb városában.

1

Az előre haladt idény miatt

a legdivatosabb angol és francia szövetek, selymek, továbbá különös szép választékon
francia, szintartó barchetek és flanelek

●●●● **fél árban kaphatók.** ●●●●

Nagy raktárt tartok **függönyök,** valódi brüsseli, Velvet, Tapestry Axminster
stb. **szőnyegek**ből és azok tartósságáért kezességet vállalok.

A legjobb hírnevű id. **SIEGL KÁROLY** Morva Schönbergi **vászon** és **asztalnemű**
gyáranak **bizományi raktárát** birván, e kiváló minőségű gyártmányt **eredeti árakban**
árusítom. — Valódi **svájci himzések** a legdiszesebb kivitelben, **eredeti gyári árakban.**
Mindennemű **szabó-kellékek** a legjobb minőségben, **rövidárak** u. m. női, férfi és gyermek
téli alsók, (Hanschild, D. M. C. és gumpoldskirchenei) pamutok, horgoló **ezernák,**
szallagok, **diszek** stb. **dús választékban** kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Ifj. KOHN SAMUEL A PROFÉTÁHOZ Szt.-László-tér (Sas-épület.)

Bal ingek, nyakkendők,
keztyüket ajánl
FRIEDLÄNDER HERMAN,
Nagyvárad, Fő-utca.

A Farkas László-féle vendéglőt
mai napon átvettem.
Kitűnő ételek, italok, csinosan berendezett szobák állanak a közönség rendelkezésére.
Zborill Ferencz.

15190/895 tk. sz.

Árverés hirdetményi kivonat.

A n.-várad kir. törvényszék mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy Hajdu Sándorné Komlóssy Róza végrehajtónak Piski Lajos elleni végrehajtási ügyében a Piski Lajos tulajdonul felvett következő ingatlanokra u. m. első sorban a siteri 24. sz. tjkvben A -/ 1 sor 1080 hr. szám alatt foglalt ingatlanra 212 frt. kiküldési árban, másodsorban a siteri 300 sz. tjkvben A -/ 1 sor 1109 hrsz. alatt foglalt ingatlanra 148 frt. kiküldési árban a végrehajtási árverést elrendelte, és annak fogantatására határidőt állapított.

1896. évi február 17-ik napjának

reggeli 9 órája Siter község közháza ához kitűzte. Az árverés Nánassy Lajos végrehajtató kérvényére az esetben is meg fog tartatni, ha attól Hajdu Sándorné elállana, és az árverésre kitélt ingatlanok szükség esetén a kiküldési árakon alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartznak a kiküldési ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban letenni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék tkvi. hatóságnál és Siter község előljáróságánál tekinthetők meg. A n.-várad kir. törvényszék mint telekügyi hatóság 1895. évi november hó 27-én.

Bary,
kir. törvényszéki bíró.

Uj üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy helyben, **Olaszi, fő-utca, a Karaguly-féle házban egy**

czukorka, csokoládé, tea-sütemények és czukrozott gyümölcs
különlegességi üzletet nyitottam.

Rendkívüli nagy választék
dísz czukorka-dobozok (Bonbonieurekben),
melyek a legalkalmasabb újvi ajándékok.

Gyors, pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról a n. é. közönséget előre is biztosítva, b. pártfogásukat kérve, v gyok

litánó tisztelettel
Lampel Sámuel.

WEINSTOCK FÜLÖP

műorás, ékszer- és látszerész
Nagyvárad, Szt.-László-tér 47. sz.
(Diamandi-ház.)

Javit és elad
mindennemű órákat
jótállás mellett.

Nagy választék
arany, ezüst, nickel,
altó, inga, keretes, ébresztő,
párisi, bura, Iroda és schwarzwaldi
ÓRÁKBAN.

Mindennemű
arany és ezüst ékszerek.
Valódi G. Rodenstok diaphragma
s szemüvegek.

A legfinomabb
periscop üvegek, látszóvegek
és
más optikai tárgyak
nagy választékban.

Üzletemben rendelkezésre áll a nagyérdemű közönségnek egy Rodenstok-féle Refraktometer (szemvizsgáló-gép), melynek segítségével egy perc alatt meg tudható mily üveg szűkségettelik.

25

„ADRIA“ malom raktárai.

Van szerencsém a t. érdeklődőknek b. tudomására hozni, hogy **gőzhenger-malmunk lisztjei,** valamint

árpagyöngy és köleshántoló-malmunk örleményei

számára a Szt.-László-téren a „CSARNOK“ kávéház mellett **fő-raktárt** és **Fő-utcán,** az Orsolya-szűszek zárdájával szemben **fiók raktárt** nyitottunk, hol ezek napi árak mellett kaphatók.

Midőn a fenti körülményre a t. fogyasztó közönség figyelmét felhívjuk, egy-szersmind kérjük alantí árjegyzésünket tudomásul venni.

Moskovits A. és fiai.

Uj számjelzés:

A	B	C	0	1	2	3	4	5	6	7	8
13.	13.	12.	12.50	12.	11.50	11.	10.50	10.	9.50	8.70	6.

Régi számjelzés:

A	B	C	0	1	2	3	4	5	6	7	8	8 1/2	8 3/4	9
13.	13.	12.	12.50	12.20	12.	11.70	11.50	11.20	11.	10.50	10.	9.50	8.70	6.

Korpalszt I. rendű 7.-, II. rendű 6.-, Fino korpá 3.80, Durva korpá 3.60, Arpakorpá 4.20.

Szász kilonként ingyen zsákkal.

Ugyanott naponta kitűnő minőségű **élesztő** kapható.

28

APRÓ HIRDETÉSEK.

Ezen hirdetésekre felvilágosítás kapható

SILBERMANN IGNÁCZ

hirdetési közvetítő és elhelyező intézetében

Nagyvárad, Kapuczinus-utca 59. szám.

24

E [rovatban köölt hirdetések után minden szóért 2 kr. Bélyegilleték külön fizetendő.

Preperendiát végzett izraelita nevelőnk alkalmazást keres, közel Nagyváradhoz csakis vallásos házban. 2

Ügyes fűszerkereskedő segéd, ki a rövidáru szakmában jártassággal bír, november 1-től felvétetik 15 frt fizetés és teljes ellátás mellett. 3

Szilágy megyében egy 40 kat. holdas birtok jó karban levő épületekkel 5000 frt eladó. 4

40 éves intelligens nő gazdaszonyi állást keres. 5

Egy szolid, fiatal leány ajánlkozik czukrászdába mint elarusító. 6

Megvételre kerestetik egy jó karban lévő ház, mely 7% -ot jövedelmez, vételár lehet 10,000-20,000 frtig. 7

Csinos pénztárosnők azonnal alkalmazást nyerhetnek. 8

2000 frt óvadékkal rendelkező gazdaszont megfelelő állomást keres. 9

Jó forgalmu szatócs-üzlet családi körülmények miatt azonnal átadandó. 25

Okleveles gépész évi állomást keres. 11

Irodaszolónak ajánlkozik egy 20 éves fiatal ember, ki jelenleg is ily minőségben van alkalmazva. 12

Csinos külsejű 25 éves intelligens nő, magános urban mint gazdaszony ajánlkozik. 13

Román nő előnyben részesül. Mint gazdaszony kerestetik egy földbirtokhoz oly nő, ki 1 2000 frttal rendelkezik. Házasság nincs kizárva. 14

Kereskedelmi iskolát végzett csinos külsejű nő megfelelő alkalmazást keres. 25

Kezdi fűszerkereskedő segéd 8-10 frt havi fizetés mellett vidékre kerestetik. 17

Egy kitűnő forgalmu vidéki vendéglő, mely áll 6 szoba, étterem, kávéházból, családi körülmények miatt eladó, évi haszonbér 1500 forint. 18

Nagy szálloda, mely 24 elegáns vendégszoba, kávéház, étterem, nagy táncszalon és melléképületekkel áll, előnyös feltételek mellett bérbe adandó. 20

Bihar-, Békés- vagy Hajdúmegyében 1000-2000 holdas birtok bérletre kerestetik. 22

Ápolónő, képzett, ajánlkozik privátápolás és masszázshoz. Értekezni a rovat vezetőjével. 24

Közel Nagyváradhoz jó forgalmu üzlet, vendéglő vagy tejgyáradás megvételre kerestetik, rendelkező tőke 400 frt. 27

Kitűnően képzett joghallgató, ki már évek óta toglakozik órák adásával és t bbe előkelő családnál volt, mint nevelő alkalmazásban, szabad idejé e néhány leckeórát keres főgymnaziumi, esetleg realvagy polgári iskolai rendes vagy magántanulók mellett. Esetleg nevelői állást is elfogadhatna valamely előkelő családnál. 27

Szakképzett könyvillanaponta két órai könyvele

COAKS,

tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legalkalmasabb a **gáz-coaks,** mert a nehezebb és ez által drágább mile coaks (Meiler Coaks) sokkal nehezebben gyul meg.

A coaks ára nálunk **2 frt** métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor **métermázsánként 14 kr.** fuvardíjért házhoz szállítjuk a város belterületén.

Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyújtunk a coaks vásárlásánál, s mennyiben, ha egyszerre legalább **250 kilót** rendelnek meg, akkor nekik fuvarbért nem számítunk.

Nagyvárad, 1895. októberben.

Nagyvárad **légszuszgyár:**
Az igazgatóság.

Telefon. 7

Királyerdői faipar és dobrest-vidaréti vasút-vállalat

JIRASZEK és KRAUSZ.

Nagyvárad **képviselői:**

Haris Mór, Staroveczky-utca 42. sz.

Tűzifa-telep:

Várad-Velence, pályaudvar.

Ajánl száraz kitűnő minőségű hasábos

cser, gyertyán és bükk tűzifát

nagyban és kicsinyben házhoz szállítva

a legjutányosabb árak mellett.

Megrendel seket elfogad:

a fenti képviselőseg Staroveczky utca 42., továbbá

Kádár és Kiss fűszerüzlete, Fő-utca,

Kádár és Kiss fők-üzlete, Kishíd, Bémer-tér

Kiss Dávid dohányt zsdéje, Fő-utca,

Tűzifa-telep, Várad-Velence, pályaudvar.

Vállalati igazgatóság, Dobrest.

17 **Telefon.**

A RENOVÁLT

„ZÖLDFÁ”

a legnagyobb kényelem!!

Éttermek, kávéház berendezése

a fő- és székvárosi hason üzletekkel versenyez.

A modern kivitelben átalakított termek, szobák, egészen újonnan festve és butorozva.

A renovált

ZÖLDFÁ

Biharvármegyében

ma a legelegánsabbban és legczélszerűbben berendezett szálloda.

Mélyen tisztelt közönség!

Nem kiméltem költséget, hogy az elavult „ZÖLDFÁ” helyiségeit a mai modern igényeknek megfelelőleg berendezhessem.

Hogy ezen czélom sikertült, bizonyítják a helybeli lapokban megjelent kedvező tudósítások és a nagy közönség elismerő nyilatkozatai.

Kitünő boraim és konyhája ajánlani felesleges, a mélyen tisztelt közönség évek óta ismeri; e helyen csupán a további pártfogást kérem.

Megrendelések

társas reggelire, ebédekre, vacsorára vagy lakomára

étlap avagy megállapított árak szerint mindenkor elfogadtatnak figyelmesen kiszolgáltattak.

Kivánatra külön diszes éttermek rendelkezésre állanak.

Havi étkezés.

Ebéd és vacsora egy óra 24 frt.

Áll: délben 3 fogás (közte egy sült) és vacsora egy fogás étlapról választva.

Öt napon belüli napok leszámításba nem vétetnek.

Fűthető folyosók. Telefon.

Zónajegyek válthatók.

Minden csütörtökön és vasárnap

Hamza Miska és fia zenekara játszik.

Bővebb értesítés a körlevelekben!

Teljes tisztelettel

Czeglédy Sándor,

a „Zöldfa” bérlője.